

MIHAIL GRĂDESCU
JOHN CROWLEY

JURNALUL[®]

SF

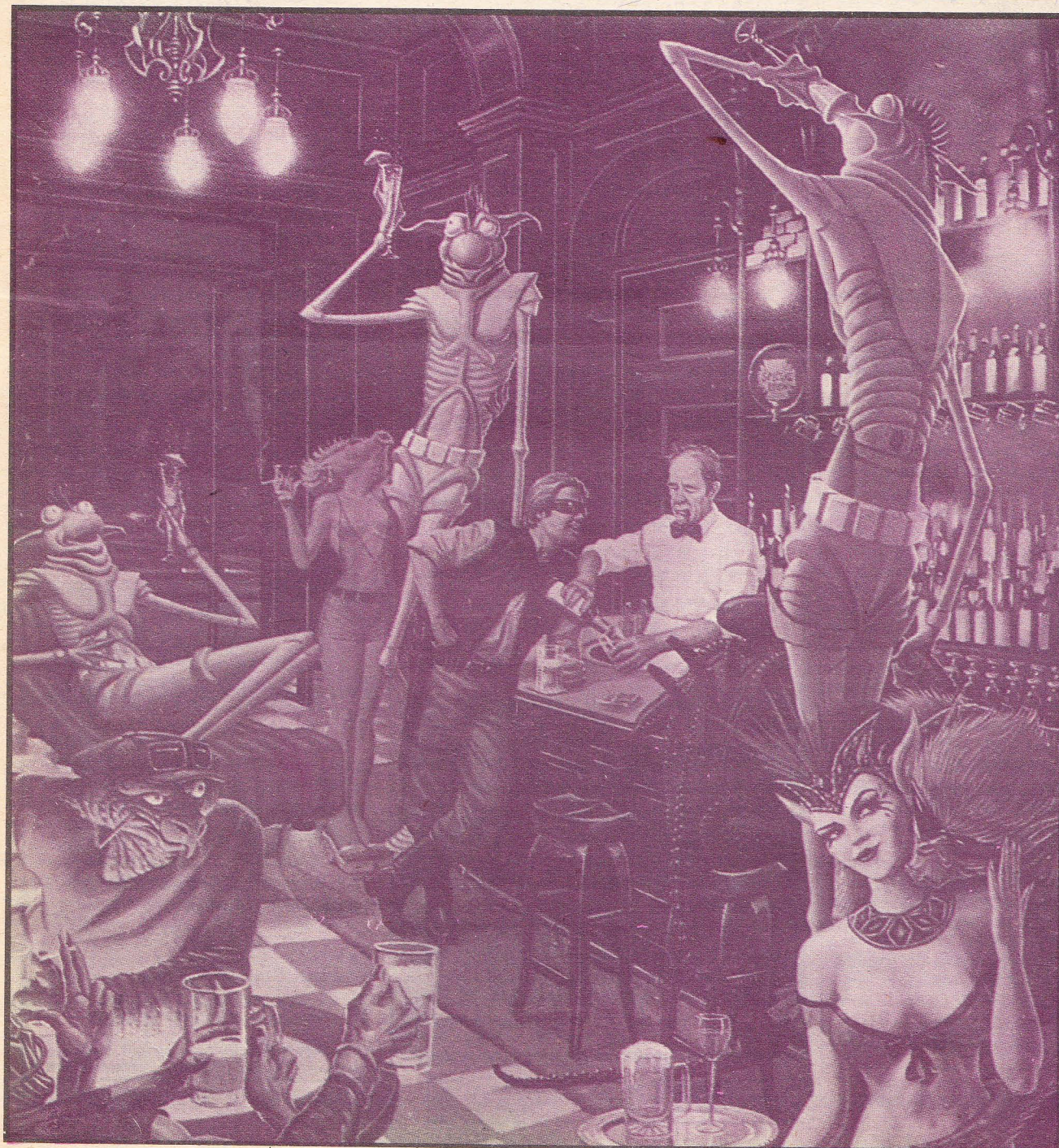
nr. 63

Anul III ■ Săptămînal de Science - Fiction ■ 16 pagini ■ 150 lei

25

- 27

2003

U
S
U
A
L
S
A
P
T
Ă
M
Î
N
A
L
D
E
S
C
I
E
N
C
E
-
F
I
C
T
I
O
N

La inițiativa unui grup de fani entuziaști ai literaturii science-fiction a luat ființă și în Zalău un ceneclu de literatură și artă științifico-fantastică, „AMALTEIA”.

Ședința de constituire a fost organizată miercuri, 2 martie 1994, într-una din sălile Clubului Tineretului și a constituit un prilej pentru familiarizarea participanților cu „modus vivendi” specific fanștilor. În acest scop au fost prezentate materiale legate de istoria fandomului, cu accent pe marele eveniment din primăvara acestui an, organizarea „euROcon”-ului în țară, principalele publicații de profil, au fost proiectate diapozitive și reproduceri de picturi s.f. odată cu audierea discului „The City” al compozitorului grec Vangelis Papathanassiou, am apelat la serviciile unui home-computer pentru prezentarea teoriei fractale și a ultimului best-seller apărut, „Jurassic Park” de Michael Crichton. Au fost adoptate statutul ceneclului, însemnele sale,

formele de activitate, diferite alte reglementări cu caracter administrativ.

AMALTEIA este căprița care l-a hrănit și l-a crescut pe Zeus. Din laptele ei a luat naștere Calea Lactee, iar unul dintre coarnele ei a fost dăruit zeiței norocului și a devenit cornul abundenței. Galileo Galilei a dat numele ei unuia dintre sateliții jupiterieni descoperiți în 1610.

Conducerea ceneclului este constituită din: președinte: prof. Olimpiu Petru BOLOGA, n. 16.06.1961, absolvent al Facultății de fizică, Universitatea București.

Adresa: Cartier STADION, bl.C7, ap.1, 4700, Zalău, tel.serviciu: 099/61.25.30

(Palatul copiilor), tel.acasă: 099/63.18.24.

vicepreședinte: Iustin-Daniel POP, n. 16.04.1977, elev la Liceul teoretic Zalău.

Adresa: SFÂNTA VINERI, nr.22, bl.A11,

sc.A, ap.6, tel.acasă: 099/61.54.92.

reprezentant al bibliotecii județene, secretar: prof. Gyorgy GYORFI, n.17.04.1964, absolvent al Facultății de matematică-fizică, Universitatea Timișoara.

Adresa (provizorie): Cartier BRĂDET, bl. P13, ap.3, tel.serviciu: 099/63.20.07

(Biblioteca județeană).

reprezentant al fundației pentru tineret:

Vasile IANCHIS, n.21.02.1959, absolvent al Facultății de jurnalistică București.

Adresa: Cartier STADION, bl.D88, ap.15, tel. serviciu: 099/61.22.71- (Fundația pentru tineret)

o Adrian Avel &

Rareș Szeitz (Adjud) - Sper că "înfrigurarea" nu vi se va transforma în îngheț săptămîna viitoare cînd veți primi prin poșta redacției "critica asupra stilului" solicitată. Oricum și noi ne bucurăm de binefacerile scrișorilor voastre, așa că sîntem chit.

o Tudor Gabriel (București) - De acord aproape cu tot ce-ai scris în scrisoare, mai puțin chestia cu Asimov care poate (pentru mine) să mucegăiască liniștit lîngă Sandra Brown. Despre povestiri un răspuns mai detaliat săptămîna viitoare.

o Sorin Burdușel (București) - Am transmis scrisoarea ta la Departamentul Difuzare pentru a-ți remite numerele lipsă (în limita disponibilităților). Pentru abonament adresează-te Rodi-petului.

o Bătă Bogdan (Constanța) - Același răspuns.

o Neagoe Radu (OP9-CP20 0300 Pitești) - caută JSF nr 10, 17, 30-35,40 și numere din CPSF mai vechi decît 468, precum și numerele 473,484,496,498.

o Balaban Marina (Galați) - Premiul a constat în publicarea lucrării în

revista SALUT.

o Pop Aurelian (Maramureș) - Am dat scrisoarea departamentului difuzare.

o Apetrei Nicolae (Brașov) - Simpatice dragonii, dar vrem ceva pe specificul revistei. Treci pe la ceneclul BRAIN pentru lămuriri.

o Coman Marian (Brăila) - Riști să cîștigi premiul pentru cel mai fidel core-

Poșta redacției

spondent și s-ar putea să primești și desenul pe care ni l-ai solicitat. Dacă ai mai fi lucrat puțin pe text ar fi ieșit, poate, ceva. Dacă ne întîlnim la Quasar discutăm. Aștept caricaturile pe care le-ai promis. Ultimul desen e mișto, ai grijă unde faci copiile nu prea au contrast.

o Barta Kinga (Mureș) - Aștept proza.

o Ovidiu Ruță (Cluj) - Proza pentru numărul euROVcon e sub nivelul tău. Aștept ceva inedit sau traducerea unei povestiri ce a apărut deja.

Ce zici de Nada?

o Titus Udrea (Craiova) - Sper că nu ți-ai pierdut răbdarea, dacă te-ai fi uitat atent prin revistă ai fi văzut că anunțul ți-a apărut. Desenele par făcute la normă, de banda desenată nici nu mai vorbesc. Lucrează cu mai multă atenție și mai vedem. La celelalte întrebări găsești răspunsul în numerele publicate anterior. Dacă nu găsești înseamnă că au fost teribil de indiscrete.

o Edward Nicolae (București) - Ai dreptate publicitatea euROcon-ului ar trebui făcută și în alte reviste decît cele de profil, dar nu cred că alte publicații ar face publicitate gratuită. Taxa e de participare, deci inclusiv pentru expoziția de carte.

o Timan Marius (București) - Prețul unui abonament este de 460 de lei / lunar.

o Pene Iulian (București) - Facem și numere în colaborare cu cencurile din țară, de fapt toate numerele JSF-ului sînt făcute în colaborare cu acestea. Am publica adresele personalităților sf din țară, dar asta se poate face numai cu permisiunea lor.

**JURNALUL[®]
S.F.**

Premiul Convenției Naționale de SF 1993

Editat de:

INTACT

COLECTIVUL DE REDACȚIE:

Adrian BĂNUȚĂ (Redactor șef)

Dan MERIȘCA, Nicolae C. ARITON, Ionuț BĂNUȚĂ,

Ovidiu BUFNILĂ, George CEAUȘU,

Cristian IONESCU, Cătălin IONESCU,

Mihai Dan PAVELESCU, Dan POPESCU, Petrică SÎRBU

(Redactori) Marian IRIMIA (fotoreporter)

ADRESA REDACȚIEI:

Șoseaua București-Ploiești,
nr. 25-27, sector 1, București.
Tel. 3127135, 3129366, 3129945

Răspunderea materialelor informative revine autorilor.

PROGRAM:

SF-ul românesc
și ștafeta generațiilor
Știința magiei și
magia științei,
moderator -
Adrian Păruț,
Despre OZN-uri
și paranormal
moderatori -

Florin Gheorghiță și
Peter Leb
Între valul anilor 80
și valul anilor 90
Lansări și
relansări de carte
Videotecă
Expoziții de carte
și grafică
Concurs
muzică electronică

QUASAR

JSF - 63

TRANZITORIU SCIENCE-FICTION

1. Desigur, nu-i putem neglia literaturii de anticipație o oarecare valoare formativ-educatională, stindard ce a fost cel mai mult fluturat în ultimii ani, pentru a camufla oarecum îndrăzneala acestui gen atît de contestat și gustat. Această caracteristică era puțin falsă, sau poate doar neconcludentă. De fapt, SF-ul nu se definește doar prin asta. Haideți să considerăm anticipația ca o formă de tranziție. O să vedeți cîte implicații apar. Așadar, SF mediator, atenuant. Tunel lin spre o lume, pe care o ghicim curată și nichelată, automatizată, dar tocmai de aceea, dinspre ea adie o pală de vînt înghețat și de multe ori, nu ne putem stăpîni un fior rece. Sigur, cînd spunem atenuant, nu înseamnă neapărat că SF-ul este roz și moale, ca o pernă de puf. Dimpotrivă, de cele mai multe ori, problemele pe care le ridică ni se înfig direct în coaste. Atunci, în aceasta constă de fapt funcția pe care i-o dăm (și s-a mai spus) de a ne familiariza într-un fel cu lumea ce se întrevade la orizont. Și, de ce să n-o recunoaștem, de multe ori, reușește admirabil. De pildă, copiii n-au fost din cale-afară de uimiți la primele contacte cu diverse jocuri electronice, pe calculatoare. Extrapolînd, putem afirma că un bun cititor de SF nu va rămîne niciodată absolut stupefiat dacă în fața lui ar ateriza un OZN sau dacă, să zicem, s-ar pomeni subit în alt timp, ori într-o lume paralelă. Exemplele sînt multe, nu asta e cel mai important.

Ceea ce ni se pare tulburător, este că science-fictionul încheagă, pe nesimțite, în noi, matricea unei lumi viitoare. Fenomenul își depune încet sedimentele

constructive în infrastructurile noastre. Transmițîndu-se din generație în generație, evident, vom fi proprii materializatori ai acestor vise.

2. Privind din alt unghi, mai descoperim ceva. Valoarea de avertisment, de semnal de alarmă. Multe lucrări valoroase de acest gen au fost oprite și retrase din start, pentru caracterul lor prea sumbru. Deci SF mlăștinos, cețos (formulări Lucian Merișca). S-a spus: nu acesta e viitorul nostru. De acord, dar pentru a putea evita astfel de variante, trebuie să le cunoaștem mai întîi. Clar, SF-ul nu își propune să ne ofere o rețetă exactă, în virtutea căreia, eliminînd substanțele nocive, preparăm una perfectă. Nu, anticipația încearcă să ne ofere un posibil model de viitor, invitîndu-ne la serioasă meditație.

3. O altă dimensiune, scoasă forțat în față, alături de valoarea educațională și cea a luptei pentru pace, era capacitatea SF-ului de a combate misticismul.

Daniel BOTGROS

Un exemplu: antologia de la fosta Editură Politică, „Nici un zeu în cosmos”. Antologarea, în sine, e foarte bună, cuprinzînd și superba năvelă a lui Gerard Klein „Sub cenuși”. Însă, mai apar și lucrări (și aici voiam să ajung) în care acțiunea de demolare a concepțiilor religioase capătă dimensiuni forțate.

Astfel, în proza lui Ilia Varșavski, eroul principal, istoric, călătorește în trecut, în căutarea lui Hristos. Negăsindu-l și comportându-se inconștient aidoma personajului căutat, ajunge să fie considerat el însuși Hristos, spulberînd astfel, pe cale SF, unul dintre motivele cele mai persistente în conștiința omenirii. Nu putem nega valoarea artistică a prozei, însă soluția nu este una dintre cele mai fericite. Oricum, aceste efecte secundare ale SF-ului sînt totuși pale, comparativ cu reala sa valoare.

4. Depășind rînd pe rînd tehnicismul, didacticismul, ce guvernau nestingherite, epurăm încet-încet anticipația de ceea ce o îngreunează, șlefuiind-o și dîndu-i scilipiri clare, diamantine. Este vizibilă tendința de a apropia din ce în ce SF-ul de bariera literaturii main-stream și de a o confunda, în final cu aceasta. Implicit, chiar termenul de science-fiction ni se va părea depășit. Vom mai numi în vreun fel noua literatură și artă, rezultate, sau îi vom da un generic comun? Dizolvarea în literatura mare se pare că a și început. A se vedea Mircea Cărtărescu și pe alocuri, Nedelciu. Sau Mihail Grănescu, care deși e un scriitor de anticipație, penultimul său volum e un amestec interesant și chiar prozele pe care le putem „acuza” de anticipație, sînt și

ele mixte, deci de un SF firav despărțit de main-stream. Există aici oare pericolul de a se destrăma definitiv literatura de anticipație, condamnată la a fi perfect solubilă în literatura mare? Probabil nu, anticipația menținîndu-și statutul ei aparte. Însă poate nu e nimic rău în a o elibera de „stigmatul” (pentru unii) care i-a fost aplicat, introducînd-o direct în volumele de povești cu literatură main-stream. Distincția e mai puțin vizibilă și apropierea mai netă. Dealtfel, e logic ca un sistem literar să funcționeze trecut – prezent – viitor. E legitim atunci să ne punem întrebarea: ce fel de literatură va exista în viitor? Ce aplicabilitate va avea ea? Cum o vom numi? De ce structuri, de ce linii de forță va dispune? Incluzînd aici, în afara literaturii clasice și a SF-ului, toate genurile experimentale, ce va ieși din această mixtură? Vor rămîne ele de sine stătătoare, sau se vor constitui într-un veritabil conglomerat, născător de o literatură cu totul nouă? Sînt acestea provocări pașnice care, desigur, vor duce la un progres.

5. Revenim la prima idee, cea a unui SF de tranziție. Nu putem avea pretenția că lumea viitorului va fi neapărat exact așa cum ne-o descriu lucrările de anticipație. Fi-vă ea oare imaculată, scep-tică și, totodată, fadă, sau, dimpotrivă, cenușie, nămolosă? Vom renunța definitiv într-un viitor îndepărtat, la tehnologia pe care o deținem, revenind la rădăcini? SF-ul ne oferă imediat un set de variante posibile. Vom împinge civilizația tehnică pînă la apogeu? Din nou anticipația se dovedește promptă. Dacă n-ar fi existat, bunăoară, opera unui Jules Verne, care ar fi fost impactul asupra noastră al televiziunii, submarinului nuclear, călătoriei spre Lună etc.? Firește, cu totul altul. Trecerea s-a făcut mai lin, eram preveniți.

6. Așa cum am mai arătat, pentru caracterul de tranziție al SF-ului, avem două direcții importante: una în planul direct al civilizației (jucînd rolul de mediator cu viitorul iminent), iar a doua, în planul strict al literaturii.

Considerăm semnificativă apropierea literaturii de anticipație de literatura main-stream, aceasta nu înseamnă, însă, a le confunda, ci, probabil, tot un fel de tranziție. În acest context, de ce nu glisarea main-stream-ului spre SF? Există și astfel de exemple. Așadar, toate drumurile duc la SF? Ar fi pripit să afirmăm acest lucru.

Revenind la întrebarea inițială, ce se va întîmpla cu literatura viitorului? Va exista perpetuu o literatură de anticipație și una mare? Ele vor supraviețui separat, sau se vor amesteca, rezultatul fiind ceva cu totul nou? Viitorul și literatura viitorului ne așteaptă.

CITIȚI ÎN NUMĂRUL VIITOR
- GÎNDURI ASUPRA POVESTIRII
de URSULA K. LE GUIN

TIPARUL EXECUTAT LA TIPOGRAFIA
INTACT

Director administrativ:
Titus GUVIR
Tehnoredactare computerizată
Adrian BĂNUȚĂ
Ionuț BĂNUȚĂ

Culegere:
Luiza PĂDUREANU
Doina PREOTU
Mihaela IVAN

Corectură:
Mihaela VANEA

Montaj offset:
Daniel STĂNICĂ
Mariana SEBE
Silvana GREERE

JURNALUL S.F.
este inclus în Catalogul Presa
la poziția 2.128.
Abonamentele se pot face la
oico centru RODPET.
Cifon din strălăbite se pot
abona prin RODPET SA
PO BOX 33-35, Iași 11995
Telefon 3129432
București - România
Piața Presa Libero nr. 1.

JURNALUL®
Director:
Dan DIACONESCU
Redactor șef:
Marius TUCA

Acest săptămîlnic face parte din rețeaua națională a publicațiilor

1 Cîmpia caroiată de arăturile diferit orientate. Casa, cu trei etaje, izolată în mijlocul cîmpului. Îngrăditura de beton. Ghereta soldatului de la poartă. Automobilul din curte. Parcul împrejmuit cu plasă de sîrmă. Pădurea roșie de stejar. Vîjîitul monoton al aerului înălțimilor. Cerul albastru. Soarele. Din nou cîmpia ajurată. Casa. Gardul de sîrmă descriind un ocol vast cît întreaga rezervă. Iarba înaltă. Ochiul de apă. Treștiile de pe mal. Broasca sărind. Cercurile de unde tremurînd. Un nufăr. Apa deschizîndu-se într-o căutătură oarbă. Miriștea.

Și pe miriște, iepurele mare, cenușiu, ridicat pe labele dinapoi să-și roadă ghearele.

Iepurele. Aerul puie sfredelitor.

Iepurele. Vîntul vîjîie ascuțit.

Căpățîna iepurelui.

Iepurele încremenit. Aude vîjîitul din înalt. Orice iepure aude vîjîitul, dar iepurii fug, pe cîtă vreme iepurele ăsta rămîne încordat, neclintit, cu laba ridicată la bot.

Iepurele mare și cenușiu s-a oprit din rosul ghearelor. Îi cresc repede și îi împiedică la fugă. Incisivii grăbiți nu mai toacă materia cornoasă. Incisivii puternici, mai lungi de un deget. Ochii întunecați se plimbă opaci asupra lizierei pădurii roșii. Cealaltă labă frămîntă argila udă. În zori a plouat.

Ceva puie în înalt, apropiindu-se, căzînd.

Iepurele nu-și mai roadă ghearele. Buza de sus i se ridică într-un rînjit. Labele se contorsionează, crispate, proiectînd afară ghearele arcuite ca niște pumnale. Osul erectil își ținește din teaca abdomenului, zvîcnind. Ochii neclintiti cuprind un orizont larg.

Cerul albastru. Punctul prăbușindu-se din înalt. Aripile strînse pe lîngă trupul fusiform. Clonțul corioat. Ghearele. Ca niște pumnale.

Ochiul vizual al păsării se îngustează. Imaginile marginale se estompează din pricina apropierii. În ultima clipă iepurele devine invizibil, intrînd în unghiul mort al ochilor răpitoarei. Dar imaginea lui e păstrată de forul interior. La viteza cu care vulturul cade, parametrii nu au cum să se modifice. Ghearele se încheștează să înșface. Clonțul lovește.

În imaginea din ochii rozătoarei, vulturul crește vertiginos. Dar cînd

MIROSUL FRICII

MIHAIL GRĂMESCU

pasărea ajunge peste el, timpul își încetează curgerea. Ultima fracțiune de clipită se

extinde parcă în infinit. Și iepurele se rupe din nemișcare. Cu o viteză extraordinară, trupul cenușiu se destinde într-un salt lateral, bustul se torsionează, gatul ascuțit umple gura, excită glandele salivare din gingii. Cu balele curgîndu-i, iepurele se răsușează prin aer. Vătuul de peste cinci kilograme se desprinde din mocirla miriștii într-un salt spre înalt. Incisivii necruțători se înfig în pieptul și gîtul răpitoarei. Ghearele labelor din spate scurmă în abdomenul păsării, sfîșiiind.

Cele două animale se prăbușesc, rostogolindu-se. Sub apăsarea incisivilor ascuțiți, osatura gîtului trosnește. Capul vulturului se frînge, dîndu-se pe spate. Aripile filfite neputincios. Picioarele zvîcnesc în gol. Din ciotul gîtului împrôșcînd sînge, scapă un cîrîit stins.

Iepurele, încălecat peste cadavru, sfîșie, cu botul plin de pene, bucăți mari de carne, mișcînd sacadat și energic din fese, scurmînd cu ghearele extraordinar de lungi în trupul din care viața s-a scurs în pîlpîieli intermitente.

2 Damian își desprinsese ochiul de pe vizorul lunetei. Își șterse îndelung pleoapele roșii cu pumnii strînși, ofînd din greu.

- Ei, doctore, ce părere aveți? îl întreabă Leonov.

- Uluitor, murmură Damian, apăsîndu-și încă pleoapele oboșite. Haide, însă, înăuntru. Mi s-a făcut frig.

- Da, confirmă celălalt. După atîtea ore de nemișcare, te cam ia frigul.

Cei doi bărbați, cu parpalacele strînse pe ei, se îndreaptă cu pași șovăitori către ușa terasei. Din prag, se întorc să mai arunce o privire în urmă, spre terasa cu lunetele întoarse acum cu obiectivele în jos. Cu toate că nu e mai mult de ora șase, soarele stă să apună. Razele oblice și însingurate ale astrului nu mai au suficiență forță să încălzească emisfera pregătindu-se de iarnă, așa încît frigul a devenit tăios. Deși în laborator nu se făcuse focul, lor, venind de afară, li se păru îngrozitor de cald.

- Ia spuneți-mi, reluă bărbatul scund, cu început de chelie, nu doriți un ceai, o cafea, un coniac, ceva?

- Nu. Mulțumesc, răspunde Damian. Aș prefera să mergem undeva să mîncăm. Mi-e foame.

- Desigur. Numai că avem ceva drum de făcut pînă în sat, chiar și cu mașina. Iar aici nu vă pot servi cu nimic. La ora asta, cantina s-a închis.

- Nu te formaliza, dă celălalt din mîină. Să mergem. Restul detaliilor mi le vei furniza pe drum. Oricum, eu nu mai pot întîrzia, fiindcă mîine sînt așteptat în capitală, să dau raportul.

În vreme ce Leonov încuie ușa Centrului Experimental și pornește mașina, Damian mai face un tur împrejurul clădirii. Cercetează cu ochi critic ghereta soldatului, care ia poziție de drepti, și firma roșie de deasupra intrării.

- Ar trebui pusă o placă mai mare, își dă cu părerea, lăsînd capul într-o parte și mototolind la

spate mînușile fine de căprioară.

- Acum nu mai are nici un sens. În cîteva luni

am terminat, și altfel zona asta nu prezintă un interes deosebit. O să rămînă aici un simplu centru de urmărire, cu un portar și unul sau doi tehnicieni.

- Mda... zice celălalt, urcînd în mașină și trîntind portiera de cîteva ori pînă să se închidă. Ai dreptate.

3 - Deci, cîte doze spuneai că li s-au injectat? întreabă Damian, încercînd să-și curețe cu talpa uneia dintre cizme noroiul de pe cealaltă.

- ăstora una singură. Prenatal, răspunde Leonov, nedesprinzîndu-și ochii de la drumul desfundat, cu hîrtoape, scos la iveală din neant de farurile slabe ale mașinii.

- Și, după aceea, i-ai lăsat tot timpul în semilibertate? se interesează Damian.

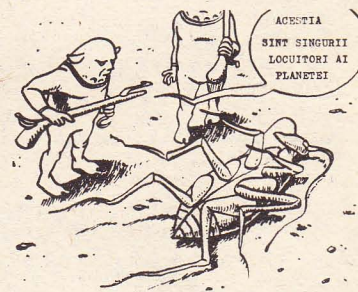
- Da. I-am ținut sub observație fără să intervenim.

Cei doi rămîn tăcuți fiecare cu gîndurile la ale lui.

- O să fie o bombă! exclamă Damian într-un tîrziu.

- Și noi sperăm, răspunde Leonov.

- Deci, propune Damian, să recapitulăm, ca

să-mi fie clar ce scriu în raport. După trei generații, cei injectați cu stimulentele A păstrează informația toată viața.

— Ba chiar o transmit ereditar. Mutația e persistentă. Adrenalina în exces le schimbă complet caracterul, ducând la modificări morfologice și de nutriție...

— În ultimul timp, da. Cei din ultima generație sînt carnivori. Și ați remarcat cum se dezvoltă? Vătușul de azi nu avea mai mult de șase luni. Iar cei de anul trecut au depășit douăzeci de kilograme. Însă nefiind decât a doua generație, sînt mult mai puțin agresivi. Aștia tinerii, însă, sînt de-a dreptul feroci.

Lumina bordului cade pe figura ridată a lui Leonov dînd trăsăturilor un aer crunt. Damian îi scrutează profilul, încercînd să pătrundă taina de dincolo de masca blajină și conformistă a inginerului. Fiindcă ceva tot ascunde omul ăsta! Altfel ce ar

Tac amîndoi. Mașina saltă iar peste denivelările drumului de țară.

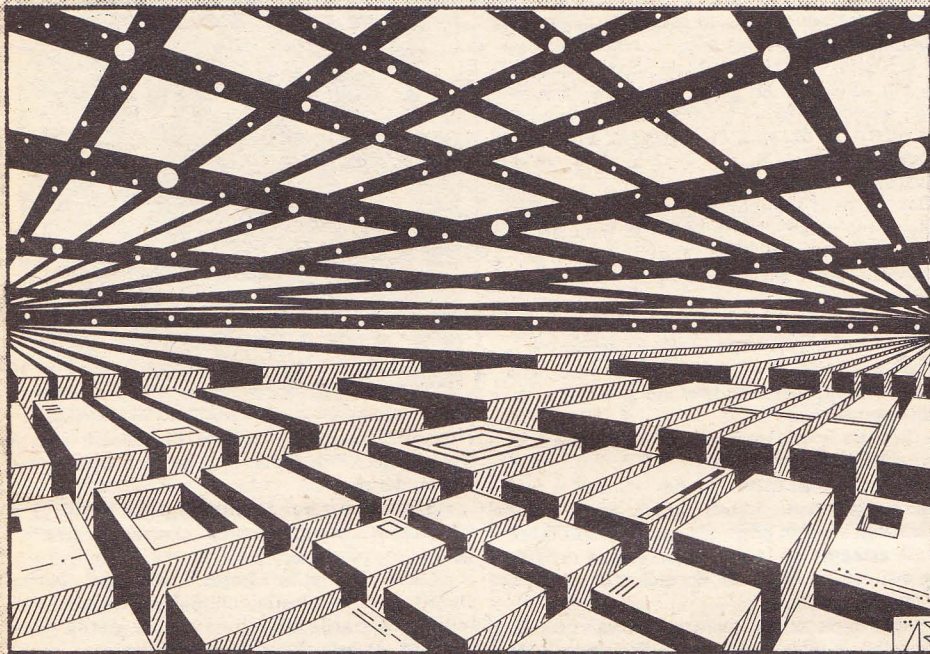
— Și nu știu dacă ați remarcat, dar parcă sînt făcuți să ajungă fiare de pradă! zice Leonov. Vă dați seama? Un răpitor cu salturi de patru-cinci metri, cu incisivi ca dălpile, cu o viteză de înmulțire...

— În direcția înmulțirii nu s-a semnalat nici o modificare? întreabă Damian îngîndurat.

— Din contră, răspunde celălalt. Ce mai una alta, o să fie prăpăd! Vînătorii sînt de obicei mai mici și mai puțin numeroși decât animalele vîinate. De data asta, dacă au scăpat dincolo de țăruri...

— Nu pricep cum de nu v-a dat prin cap nici unuia! murmură dezaprobator doctorul. Sînt animale de viziună, sapă pe sub pămînt...

— Puterea obișnuinței, răspunde inginerul, „Micuțul iepuraș” are în mințile noastre o formă și un loc precis. Cum să te gîndești să te aperi de

căuta acolo, cu vechimea, experiența și vîrsta lui?

Dar el, Damian, ce caută acolo?

Ei, cu el e altă situație! El e în trecere. A fost trimis aici de cineva, cu un scop precis...

Și Leonov fusese trimis cu un scop precis.

Da, însă Leonov avea cîți ani avea, pe cîtă vreme el era tînăr. A venit, s-a uitat, a ascultat și acum pleacă. Îl așteaptă apartamentul confortabil în vila de la Șosea, catedra, studenții (în fiecare an tot mai puțini, din ce în ce mai puțini), funcția de răspundere.

— Auzi, Leonov, uite, abia acum mi-a dat prin minte, toate măsurile voastre de protecție sînt menite să protejeze rezervația de răpitori. Însă, în clipa asta îmi dau seama: ce măsuri ați luat să protejați mediul, exteriorul, de șobolanii ăștia turbați? Fiindcă, ia închipuieste-ți, te rog, ce s-ar întîmpla dacă o namilă din asta de douăzeci de kile, să zicem, ar da buzna într-o turmă de oi!

Leonov ridică piciorul de pe pedala acceleratorului. Mașina încetinește brusc, frînată de mocirlă. Inginerul răsufală greu. Deschide gura să spună ceva, dar nu rostește nici un cuvînt, rămînînd așa, cu gura căscată și ochii scufundați în întunericul de dincolo de parbriz.

— Ce vrei să spui? întreabă Damian speriat. Adică nu ați luat chiar nici o măsură?

— Dar dracu s-a gîndit să păzească lupii de pericolul iepurilor! izbucnește inginerul ofuscat. Tovarășe Damian, am senzația că de data asta am dat-o-n bară.

— Nu știu, Leonov. Treaba ta. Te descurci... zice Damian, clătînd din cap.

iepuri?

— După experiența nefastă cu Australia, unde tot „micuțul iepuraș” a pustit un continent, ar fi fost cazul să fiți mai suspicioși.

— Trebuie pornită, fără întîrziere, o razie. Dacă au trecut dincolo de plase, e nenorocire!

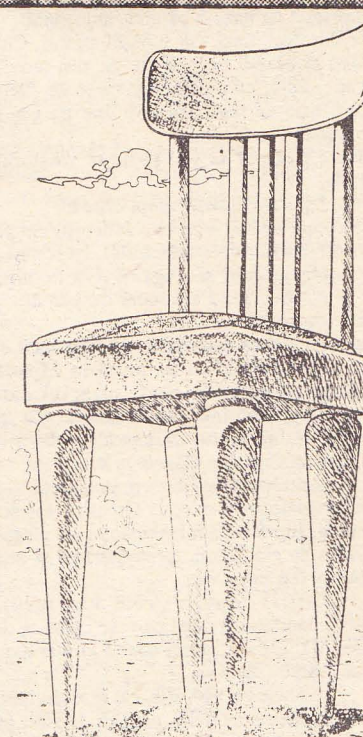
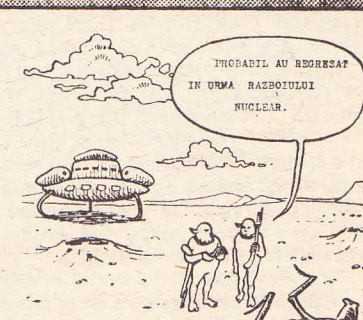
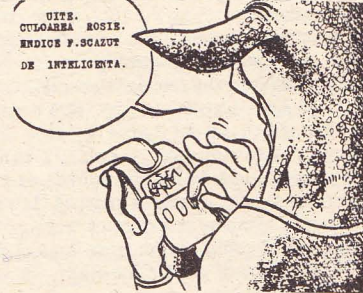
4. Iepurile adulmecă vîntul rece al iernii. Își lînge botul și gustul singelui încheșat îi întărește foamea. Deși mîncă tot timpul, foamea îl devoră neîncetat. Noua hrană i se pare volatilă. Organismul i-o asimilează într-o clipă. Nici nu isprăvește de înghițit ultima bucată că se și năpustește în căutarea altei victime. Cu ochii sticlindu-i roșii în noapte, veșnic hămesit, veșnic hăituit de foame, iepurile aleargă, alungat din spate de spectrul cumplit. Explodînd de energie. Bolnav de foame.

Întreazărește în zare o lumină. O casă, acoperită cu neaua iernii grele.

Străbate în goană distanța pînă la ea. Din întuneric, un ciine hămăie leneș. Apoi furios. Iepurile se aruncă din fugă asupra-i. Lătratul se transformă în chelălăit. Apoi în urlet.

În pragul casei apare un om. Asistă fascinat la luptă. Cînd iepurile uriaș prinde a mîncă din ciine, omul se apropie, făcîndu-și cruce. La doi pași de fiară, aceasta ridică spre el botul picurînd de sînge. Omul îngheață. Un hîrîit adînc izbucnește din pieptul jivinei. Și omul, cu părul măciucă pe cap, o ia la fugă spre casă.

Ajuns dincolo de ușă, se lasă în genunchi, plîngînd. Un miros agasant i se degajă din straie. Un miros de viețuitoare hăituită.

- Ce s-a întâmplat, Ioane? îl întreabă femeia, speriată.

- Nu s-a întâmplat nimic, femeie. Nu s-a întâmplat nimic. Du copiii la culcare, și mâine să nu-i trimiți la școală.

- De ce? întreabă femeia.

- Lasă... zice omul. Să nu-i trimiți.

- Au dat lupii? întreabă femeia în șoaptă.

Omul tace. Apoi aprobă din cap, fără convingere. Cum să spună că „au dat iepurii“?

Se duce, clătînindu-se, în colț, la cântă. Încearcă să scape cu apă de mirosul scîrbos de care se simte impregnat, dar duhoarea persistă. Ia cana să bea, dar dinții-i clănțane pe ceramica rece.

Femeia a culcat copiii. Se întoarce lîngă el și îl întreabă ce a văzut acolo, afară. Cine era?

- Dracu', răspunde omul ursuz.

Femeia nu insistă.

După măcelărirea cîinelui, iepurile flămînd dă tîrcoale grajdului. Calul fornăie. După zgomot, iepurile simte că are de-a face cu o pradă mare. Excitat, sare de colo-colo, căutînd o intrare. Excesul de adrenalină, stimulată de mirosul friicii omului din casă și al animalului din grajd, îi dă frisoane. Prin limbă îi trec fumișuri și blana i se zburlește pe spinare. Își înfige incisivii în lemnul putred al ușii, rozînd frenetic o gaură prin care să se strecoare dincolo, în grajd, la calul nechezînd de spaimă. Din casă răzbesc înjurăturile omului și plîsetele cu sughițuri ale femeii și copiii.

5. Vînătorul traversează dealul în diagonală, mergînd agale în urma cîinelui, fiind prin zăpadă. Din loc în loc, animalul se oprește, așteptîndu-și stăpînul. Amîndoi au un aer apatic și oropsit. Două însingurări sub cerul cenușiu.

Nici măcar descoperirea urmelor de iepure nu-i scoate din apatie. Își fac, parcă, o datorie de serviciu, cu plictiseală bolnăvicioasă.

Prin haina cu mîneca sfîșiată, frigul pătrunzător se insinuează nemilos. Vînătorul își suflă în mîini să și le dezmoartească. Armei vechi îi clămpane patul.

Ce vînătoare ciudată! Încă din zori, în sătucul în care-l lăsase cursa, nu întîlnise nici un om. Toată pustietatea părea lăsată pradă paraginii. Ici și colo, gorgane uriașe se ridicau pătînd imacularea zăpezii.

- Băi băiete, să știi tu că asta-i Mama Iepurilor! i se adresa vînătorul cîinelui, ca și cînd ar fi vorbit cu un om care să-l priceapă.

Cîinele își întoarse privirile cercetător către stăpîn, dar cum vînătorul nu mai adăuga nimic, animalul își zburlește iar nasu-n pămînt, amușinînd.

Urmele duc spre unul din tumulișii stranii. Cînd ajung la vreo douăzeci de pași de el, din movilă răsare un cap rotund, cu urechi date pe spate. Ochii negri, iscoditori, se mută de pe cîine pe om și invers, cercetîndu-i cu lăcomie.

- Ce mare e, fir-ar să fie! șoptește vînătorul, ridicînd pușca.

Și atunci, iepurile țîșnește drept către el.

Vînătorul, un vînător încercat, se ferește un pic spre dreapta din traiectoria urecheatului, își scuipează-n palme, ia pușca la ochi și trage. Salva de alice izbește în plin, smulgînd smocuri de păr alb și bucăți roșii de carne.

Dar iepurile e prea mare să cadă. Din încă un salt ajunge la cîinele culcat pe burtă în zăpadă. Incisivii lungi sclipesc în ceafa cîinelui care chelălăie prelung, zbătîndu-se să scape. Cu un impuls nestăpînit, vînătorul descarcă în plin și a doua țevă. Iepurile icoște. Cîinele urlă.

- Fir-ar al dracului să fie! izbucnește omul.

Cîinele se tăvălește de durere. Omul se apleacă să constate rana. Jumătate din încărcătură l-a plesnit de la mai puțin de cinci pași, peste pîntece și bot. Jumătate din cap îi e carne vie.

- Mă, afurisit iepure! zice vînătorul, scobindu-se în banduliera după cartușe cu alice de calibru mare. Măi Grivei, tristă soartă ai mai avut și tu pe lume, săracu' de tine.

Cîinele nu mai urlă, nu se mai zbate.

6 îl urmărește cu ochii plini de lacrimi pe

stăpîn cum încarcă arma. Vînătorul îl țintește în cap și trage. Animalul zvîcnește scurt. Din dreptul țestei spulberate se deschide un evantai de creieri și sînge.

Ridicînd privirea, vînătorul surprinde o mișcare în dreptul gorganului. Doi iepuri uriași țîșnesc spre el ca apucați.

- Mă să fie! mîrșie omul nemulțumit.

Vînătorul ridică pușca și trage într-unul dintre ei, fără să-și mai facă probleme că alicele de mistreț vor ciurui, stricînd blana. Iepurile lovit se dă peste cap.

Dar celălalt își continuă cursa vijelios. Omul face un pas îndărăt, cu ochii măriți. Iepurile este de-a dreptul imens.

Ajuns la cîteva pași, iepurile-i sare drept în piept. Doar gestul reflex, cu care vînătorul folosește arma ca pe o măciucă, deviază rozătoarea, care trece hîrînd pe alături, prăbușindu-se în zăpada din spate. Însă odată atingînd pămîntul, fiara se răsucesce ca turbată, aruncîndu-se asupra piciorului omului îngrozit. Sub fălcile puternice, glezna cedează, frîngîndu-se. Cu un muget de disperare, ridicînd arma cu amîndouă mîinile, omul zdrobește dintr-o lovitură țeasta iepurelui. Dar în aceeași clipă, din stînga, un alt ghem monstruos de puf îl izbește, dezechilibrîndu-l și trîntindu-l. Pleznind cu patul puștii în dreapta și-n stînga, vînătorul încearcă, cu ultimele puteri, să se tragă înapoi de sub avalanșa de boturi cu incisivi tăioși.

Dar mirosul insuportabil care se degază îi răscolește măruntaiele. Mișcările i se înmoaie. Se lasă pe spate, vomînd. Cînd incisivii lungi îi perforază gîtjeul, se înecă în sîngele podidindu-l, sufocîndu-l.

6. Neavînd printre ei decît un singur veteran, se strînseseră cu toții împrejurul-i. Și ia zi, măi Pavele, cum a fost? îl solicită unul din soldați, ardeleanul blond și uscățiv, cu pielea ca pergamentul.

- Păi nu v-am mai povestit o dată? se eschivează veteranul.

E un moldovean spătos, cu nas borcănăț și ochi vicleni. A făcut parte dintr-o patrulă, și cît a fost vara de lungă s-a fișit prin zona potopită. Văzînd că oamenii așteaptă să le mai istorisească o dată, prinde a-și depăna amintirile, încercînd să găsească vreo secvență inedită.

- Iaca, tot locul era împînzit cu mușuroaie. Și din mușuroaiele astea ieșeau buluc. Prin locurile de s-au împuiat, au ros și coaja de pe copaci, au scurmat și după viermi. N-a mai rămas nimica în urma lor.

Oamenii clatină din capete și fac țî-țî.

- Și, ia zi, nea, chiar așa, vin la tine șnur, fără să clipească? întreabă un bucureștean oacheș, cam bătrînor, de fel de prin Ferentari, de care face toată compania garagață, strîgîndu-l „Cioară!“

- Vin, bre. Vin buluc. Tu tragi întrînșii, și lor nici că le pasă. Dacă nu-s destui trăgători și ajung la om, te sfîșie de viu. O vreme a tot umblat zvonul că o să primim întăriri, că savanții fac nu-ș ce soi de cercetări. Da' pîn' la urmă nu s-a ales nimic, și acu două săptămîni cînd au roit, că o dată pe lună roiesc, probabil în legătură cu fătatur' iepuroaicelor, deci acu' f-o două săptămîni, ne-am pomenit potopiți și n-am mai făcut față. Atunci l-am pierdut pe Vlad. Băiat bun, Vlad ăsta. L-au mîncat iepurii...

Bucureșteanul face iar țî-țî și dă din cap.

- Da, continuă moldoveanul. Ne prinseseră într-o poiană și, pînă să ne ridice cu elicopterele, a fost iad. Că nimeni nu rezistă în prima linie mai mult de o zi, două. Că nu poți sta popîndău toată vremea, să tragi în urecheați, fir-ar ei al dracului, fără să te odihnești sau să închizi și tu ochii o clipă, ca omu. Acolo, dacă ai închis ochii, apoi nici că-i mai deschizi!

Soldații tac. Moldoveanul morfoleşte o bucată de pîine. Apoi continuă:

- Și tot de atunci m-am molipsit și de damful ăsta. Voi nu simțiți cum miros? le întinde el mîna, spre exemplificare.

Vreo doi își apropie nasurile și pufnesc.

- Da. E un miros scîrbos, de care nu mai

reușesc să scap orice aș face. O duhoare de țî se întorc mațele. Din pricina asta, te miști toată vremea abătut, dărîmat...

Sirena alarmei îl întrerupe cu chiuitul ei amenințător. Soldații se reped, care mai de care, să-și ocupe posturile.

La început nu se zărește nimic. Apoi, într-un chițait de-ți ia mințile, cîmpul se luminează de iepuri. Miriada de iepuri vin în goană către trăgători. Armele răpăie. Mortierele lansează bombe brizante. Aruncătoarele de flăcări pîrjolesc.

Dar iepurii năvălesc mai departe. După cîteva ore, tancurile patinează pe cadavre. Cîteva au rămas părăsite în cîmp, nu se mai urnesc. Țevile mitralierelor sînt roșii de cît s-a tras cu ele. Iar iepurii continuă să năvălească, infinit de mulți. Din om în om, un miros insuportabil prinde a se răspîndi de-a lungul lanțului de luptători. Un damf greșos, insuportabil, făcînd ravagii în rîndurile trăgătorilor. Mirosul friicii.

7. Orașul se scufundase în ceața înserării. Grupuri tăcute se strecoară de-a lungul zidurilor, cu timiditatea unor străini rătăciți printre blocurile cenușii. De cîteva zile nimeni nu-i mai aprinde lumina cînd se lasă seara, de teamă să nu atragă cu ea haitele dezlănțuite.

Pe terasa cafenelei, doi inși vorbesc în șoaptă. Nimeni nu-i întreabă ce mai așteaptă la ora asta, nici de ce nu pleacă, de ce întîrzie. Puținii trecători circulă grăbiți, cu frunțile aplecate.

- Multă vreme, spune unul din cei doi interlocutori, multă vreme, doctore. Omul a avut conștiința de specie dominantă pe planeta asta. Și cîtă vreme a purtat convingerea că e de neînfrînt, chiar a fost așa. Chiar dacă ieșea zăvălit rău, chiar dacă abia-și mai tira ființa zdrobită de sub dărîmături, în luptă cu ființe uriașe, cu mamuți și balene, sau în luptă cu numere impresionante, cu

dacă abia-și mai țira ființa zdrobită de sub dărmături, în luptă cu ființe uriașe, cu mamuți și balene, sau în luptă cu numere impresionante, cu roiri și mușuroaie de insecte, să zicem, el a suferit adesea înfrîngerii, a pierdut bătălii, dar a purtat nestrămutată convingerea că va câștiga Războiul. Și sorții victoriei au înclinat balanța de partea lui. Dar iată că a venit clipa cînd omul a început să dea înapoi. Ne punem problema dacă sîntem, într-adevăr, specia privilegiată. Și dacă ne punem această întrebare, înseamnă că știm dinainte răspunsul, că am pierdut credința nestrămutată că sîntem cei mai buni. Câștigătorii. Și nici nu mai sîntem câștigători. Am devenit, peste noapte, niște animale printre celelalte. Nu mai sîntem regi. Am fost detronați. Privim împrejur și realizăm, abia acum tremurînd de spaimă, cît este de mare Universul ce ni-l arogăm. Mirosim a frică. Și concurenții biologici, care ne simțeau și ne recunoșteau pînă acum de stăpîni, percep mirosul ăsta nou pe care-l exhalăm, și dacă pînă mai ieri nu aveau curaj să ne atace, astăzi sîntem la cheremul lor.

– Nu e prea tîrziu, răspunde celălalt. Mai avem vreme. Ar mai fi suficient timp. În trei generații, la noi poate chiar mai repede, stimulînd hormonii adormiți de civilizație...

– Spui prostii! îl întrerupe cealaltă umbră. Ar însemna să ne sfîșiem între noi. Noi, fiecare în parte, nu însemnăm nimic. Civilizația noastră e totul. Sentimentul civilizației ne-a dat puterea. Și tot ea ne-o ia.

Tăcerea apasă o vreme ca un linoliu funerar. Nu se aude nici un zgomot. Nu trece nici o mașină. Se spune că fabricile și uzinele și-au închis porțile. Prin piețe, azi, nu s-a mai găsit nimic. Tarabele sînt deziluzionant de goale, nici un vînzător nu-și mai strigă marfa. O neliniște mută plutește-n aer.

– Ai ascultat la radio? întrebă cel căruia i se conferise atributul de doctor.

– Da, răspunde cealaltă umbră. Dar nu poți pune preț pe ce spun ăia. Vor să ne încurajeze, să nu dea ocazia panicii să se instaureze. Or, cînd se procedează așa e cel mai catastrofal. Nici măcar străinătatea nu furnizează informații reale. Am prins Radio Moscova. Și ăia încercău să mușamalizeze pe cît posibil. „Mici incidente ecologice“...

– Poate că, într-adevăr, s-a terminat. Poate că ăia de la Armată s-au descurcat. Cu tehnica și tehnologia actuală...

– Nu. Nu cred. O victorie ar fi anunțat-o cu surle și tobe, nu ratau ei ocazia să se bată cu pumnul-n piept.

De undeva, din întuneric, prinde să mugească o sirenă de fabrică. Apoi încă una. Peste orașul asediat, corul sirenelor se înalță ca de un vapor scufundîndu-se.

8 Muncitorii mobilizați de organizația sindicală așteaptă grupați înaintea intrării în fabrică. Delegatul strigă prezența. Nu au răspuns convocării decît foarte puțini tovarăși.

– Băieți! ia cuvîntul tovarășul director. Vă mulțumesc din suflet că ați venit. Va trece pe aici și o inspecție de la Centrală, și am fi căzut foarte prost dacă ați fi lipsit și dumneavoastră. Vă garantez, tuturor celor aflați de față, că vom aranja în așa fel încît să vă luați fiecare cîte două recuperări pentru ziua de azi. Și este inutil să vă mai asigur că toți chiulangii vor fi sancționați sever. Cei ce nu sînt aici, cu noi, vor avea absență nemotivată, care se trece în cartea de muncă și se scade din vechime.

Directorul încearcă să fie volubil, dar oamenii rămîn ursuzi, cercetîndu-și cu priviri critice armele improvizate la nimereală din bare, bastoane, cio-cane și alte piese grele. Gărzile patriotice fac grup separat, sub comanda tovarășului Sofronie, îmbrăcat și el în uniformă de căpitan de garzi.

– Tovarășilor din Gărzi, spune directorul, întorcîndu-se spre Sofronie, li se vor înmîna cu semnătură cîte cinci gloanțe de război. Trăgătorii de elită vor primi cîte un întreg sector. Dar, tovarăși,

vă rugăm să nu risipiți inutil muniția. Precum știți și dumneavoastră, fiecare cartuș costă optzeci de lei și șaptezeci și cinci de bani.

– Da, spune tovarășul Sofronie. Și vă rugăm să păstrați cartușele trase. Răspundeți pentru ele!

Directorul, cu ochii închiși, dă din cap aprobator.

Sofronie, trecînd printre rînduri, începe împărțirea muniției. Oamenii îl așteaptă cu beretele în mîini. Sofronie aruncă în chipiu cele cinci tuburi aurite cu vîrf vinețiu, își bifează persoana în carnețel și trece mai departe. În urma lui, cei ce au primit gloanțele își încarcă armele, făcîndu-le cu ocazia asta și o ultimă revizie, dacă funcționează ușor, dacă alunecă piesele componente, dacă au cătarea reglată și așa mai departe.

Din lungul străzii se aude un urlet.

– Vin, tovarășe director! Vin! schiaună servil Ionescu de la Personal.

– Aud și eu, Ionescule, că nu sînt surd! scrișnește directorul printre dinți. Apoi tare, către salariați: Succes, copii! Sînt alături de voi!

Într-adevăr, tovarășul director ține și el o armă în mînă.

Primii iepuri, mari cît cangurul, țîșnesc în goană de la intersecție. Văzînd oamenii suțîși în mijlocul străzii, virează în fugă, îndreptîndu-se către ei cu horcăieli și chițăieli sufocate, scrișnînd din boturile de care atîrnă spume înșingurate. Cîțiva trăgători cu nervii mai slabi, apăsă pe trăgaci fără ordin, și fiarele se dau tumba una cite una. Directorul, cu arma fumegînd, strigă ușurat „Ura“, și prompt, citeva voci neconvinse îi răspund „Ura“, dar strigătele se sting imediat.

Sofronie spune tare, să fie auzit și de cei de pe trotuarul celălalt, că, după terminarea muniției, cei ce se mai simt în stare să tragă, pot veni cu cartușele trase să mai ia un set. Dar să fie pregătiți, fiindcă muniția nu se acordă decît nominal, pe baza buletinului și legitimației de servici vizată la zi. Tovarășul Sofronie rămîne deci, mai departe, acolo, în mijlocul străzii, lîngă lăzile cu muniții, în mîna dreaptă cu un carnețel și un pix cu pastă de trei lei douăzeci și cinci, cu sînta ținîndu-și arma de țevă în poziția „la picior“.

Cînd începe năvala propriu-zisă, surpriza e atît de mare încît cele două sau trei salve trase în plin rămîn fără nici un rezultat, fiindcă turma de iepuri nu încetează nici o clipă, năpustindu-se asupra muncitorilor al căror cordon se rupe sub presiunea fantastică a puhoiului de ghemuri întărite.

9 Vîrtejul îl prinsese pe mijlocul străzii. Se aflase în primul rînd, și cînd cei din spate cedaseră, el avusese o clipă de ezitare. O singură clipă. Dar atît a fost suficient să rămînă singur, înconjurat de puhoiul năvălînd.

Și atunci, spaima i se transformă în furie. Simte pe limbă un gust iute, cum e cel al curentului electric, cînd încerci o baterie, dacă e încărcată.

Ochii i se aprind. Umerii se îndreaptă într-un gest mîndru. Ridică ranga cu amîndouă mîinile și izbește. Sub oțelul greu, craniile rotunde se sparg, scrișnînd din oase, împroșcînd cu sînge.

Sîngele îi face sete. Izbește iar, și observă cu uimire că ochii animalelor se strîng, clipeșc în clipa supremă, trădînd din partea lor frică. Se tem, deci. Totuși se tem.

Năvala se împotmolește de el, îl ocolește, făcînd un pas în lături, scurgîndu-se prin dreapta și prin stînga lui. Dar el, cuprins de o furie de nedescris, înaintează pas cu pas, asemeni biciului lui Dumnezeu, semănînd cu dărnice Moartea.

Din cutele memoriei confuze, îi parvin niște versuri, pe care le declamă printre icnete, cu glas mare, rotînd mereu ranga să rupă, să-și facă pîrtie, să ucidă.

....„Mai bine dracu te tocmească

La iepurii din lad păstor“...

Privit de sus, de la ferestre, strecoară în inimi o sămînță de speranță.

– Dumnezeu să te binecuvînteze, voinicule! îi

strigă Florica, de la Magazia de Materiale, uitînd cu totul de seful de secție, aplecat și el peste pervazul ferestrei, să vadă minunea.

Înaintînd din greu prin masa vie, își face loc cu maiul teribil de metal, recitînd în gura mare ca disperatul:

„Spun unii că-l văzu-n devalmă

Prin văi cu iepurescul trap

Încălecat, ca Statu-Palmă,

Pe jumăta de Iepur Șchiop!“

– Așa, băiete! strigă și tovarășul Director. Trage-i tare! Pe luna asta ești premiat, pe cuvîntul meu! Cum îl cheamă pe flăcău? întrebă, întorcîndu-se spre Ionescu, de la Personal.

– Nu știu exact, tovarășe Director. E unul dintre noii angajați. O să mă uit în registru.

– Uită-te Ionescule, uită-te! spune tovarășul Director, întorcîndu-se către fereastră.

În stradă, nebunul urlă acum, zîmbind cu gura pînă la urechi într-un rînjel strîmb, de-ți dă fiori prin șira spinării cînd îl vezi:

„Dar n-o da dracu să-l întîmpini

Prin flăcările otrepuri

Or prin înșingurate cîmpini

Trecînd cu oastea lui de iepuri!“ *)

În acest moment, ranga îi scapă din mîini, zburîndu-i peste umăr. Puhoiul mai întîrzie o secundă, ținut parcă în loc de căutătura lui sîngeroasă, dar cînd, cu un urlet sălbatic, omul se repede, cu spume la gură, să izbească, să sfîșie, să muște ca o fiară, animalele tabără pe el din toate părțile.

„Păcat că sîntem atît de pușini“, îi trece prin minte.

Un trup îmblănit îl izbește puternic în umăr, trîntindu-l. Apucă, în învălmășeală, două gîturi, și izbindu-le capetele rotunde unul de celălalt, se împroșcă de creierii care-i țîșnesc drept pe față. Durerea, ca un pumnal înșipt în spate, îl face să se zvîrcolească zdrobind cu pumnul, sfîrtecînd cu unghiile. Dar e deja acoperit de trupurile pufoase, ce sfîșie din el cu furie. „Păcat că sîntem atît de pușini“, îi trece prin minte, în vreme ce glasul i se mai ridică o dată, peste chițaitul și fornăitul străzii năpădite:

„Mai bine dracu te tocmească...

La iepurii... din lad... păstor...“

După care se lasă tăcerea. Una cite una sirenele amuțesc și ele.

*) Păstor la iepuri – Tudor George, din volumul „Țara migrenelor“.

Nu! Nu am intenția să deconstruiesc prima încercare de TV-cyberpunk, „Wild Palms”, ci doar să vă zic că o apariție din această mini-serie de patru părți, m-a pus pe gânduri.

Co-producătorul show-ului, OLIVER STONE, (director de film la JFK și PLATOON) apare pe ecran, printre personaje. Scurt. Un

Gordon Van Gelder &
Editorii NYRSF

Oliver Stone și Viitorul

reporter îl întreabă ceva de genul „Oliver, cum te-ai simțit când teoria ta asupra asasinării lui JFK s-a dovedit corectă?”.

În Dave, figura se repetă. Dave este un film făcut într-un stil Capra-contemporan despre o sosie Prezidențială scoasă-n față când Președintele nu se simte bine. Dl Stone apare iar, scurt, dar de data asta el este cel care se adresează reporterului. Cu „poți să mă crezi nebun, dar sunt convins că omul ce apare ca Președinte nu este adevăratul Președinte”.

Spectatorii o tratează ca pe ceva nou. Eu însă, văzând cele două scene la diferență de doar câteva săptămâni, am fost atras de faptul că în nici una dintre ele nu există vreo sugestie că dl Stone ar putea să greșească.

SF-ul i-a determinat pe oameni să creadă – cel puțin de vreo 50 de ani încoace – că principalul lui țel este cel de prezicere a viitorului. Contribuțiile lui Hugo Gernsback la tehnologia radarului, faimoasa soluție a lui Cleve Cartmill pentru fabricarea unei bombe ato-

mice, postulatele lui A.C. Clarke referitoare la sateliți sunt doar câteva dintre exemplele clasice citate atunci când cineva dorește să discute rolul de prognosticant al SF-ului.

Ei, eu nu cred că domnul Stone încerca să prezică viitorul în vreuna din cele două scene. Dar o altă apariție din Dave mi-a atras atenția chiar din acest punct de vedere. După ce sosia începe să-și joace rolul de Președinte participând la diverse evenimente mondene, într-o vizită la o fabrică de automobile, actorul-Președinte încearcă o pereche de mănuși care controlau o pereche de brațe mecanice numite... „waldoes”. (numite așa după numele folosit pentru ele pentru prima dată, de Robert Heinlein, în „Waldo” n.t.) Eu zic că această scenă a fost o pleacăciune conștientă a

S-ar putea să greșesc

cineaștilor către un scriitor de SF, pe numele lui Robert Heinlein.

Și pe drumul spre casă, am tot sucit pe toate părțile căile în care viitorul lui Heinlein i-a dat acestuia dreptate.

KITTY aproape să izbucnească precum o furtună când am sugerat că probabil autorii ale căror lucrări vor mai fi discutate și piraterizate peste trei sau patru decade sunt autori netemători să lase timpul să le probeze predilecțiile.

Bineînțeles, s-ar putea să mă înșel.

Și după cum a zis un alt personaj din „Wild Palms”, dacă mă înșel, sunt sigur

că nu voi fi lăsat să uit.

Traducere și adaptare
Dan POPESCU

„Suntem cu toții de acord că noi, toți, suntem interesați în ridicarea nivelului dezbaterilor din domeniul ficțiunii fantastice; SCIENCE FICTION-ul, FANTASY-ul, HORROR-ul, au o lungă tradiție de slab-concepute, slab-execute, aiurite, condescendente texte nefolositoare trecând drept critică”.

Doind să schimbe această tradiție, THE NEW YORK REVIEW OF SCIENCE FICTION apare de aproape șase ani, lună de lună, oferind cititorilor săi articole teoretice (cum n-am prea văzut pe la noi) recenzii, pastile șugubețe dar cu iez amărui, liste de cărți ce merită să fie citite (istorie, filosofie, astronomie, bucătărie, geologie, fizică, literatură main-stream, muzică, show, business... – în fond F & SF & H – iștii sunt și ei tot oameni iar F & Sf & H-ul nu s-ar putea hrăni multă vreme doar din propria-i substanță).

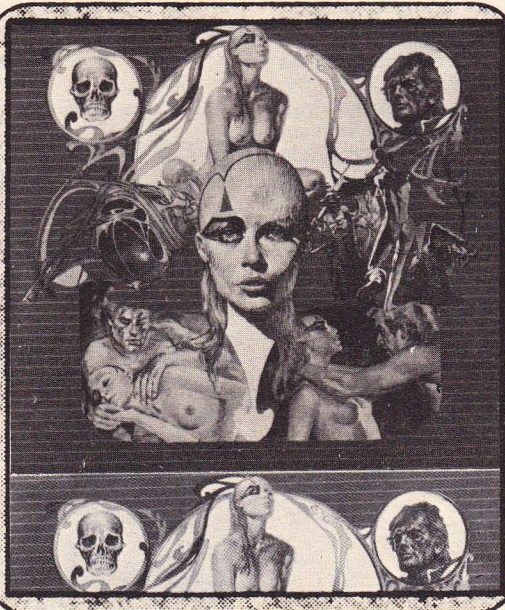
Staff-ul și colaboratorii actuali sunt listați în reclama alăturată. Cititorii, cam o mie (că atâta este tirajul uzual

N.Y.R.S.F.

al revistei) nu sunt listați pentru că necunoscându-i pe toți, nu vrem să facem discriminări publicând liste incomplete.

Se publică tot ceea ce este interesant, informat și bine argumentat. Chiar dacă este contrar opiniei redactorului șef, Gordon Van Gelder, sau dacă „deranjează” pe altcineva din staff. „Critica ar fi murit cu milenii în urmă (ba chiar mai înainte, completăm noi) dacă fiecare ar fi fost de acord cu ceilalți”, scrie Gordon Van Gelder în editorialul numărului 64/decembrie 1993, continuând cu „Nici un alt comentariu la adresa N.Y.R.S.F. nu-mi este mai drag decât cel al lui Peter Nicholls din Encyclopedia Of Science Fiction: „există ceva iritant pentru toată lumea”

Relații referitor la abonament și publicitate în N.Y.R.S.F. la
Dan POPESCU tel. 093/615685
(SIGMA - Piatra Neamț)

NYRSF

The New York Review of Science Fiction

FEATURES BY

Kathryn Cramer • John Crowley • Samuel R. Delany • Gwyneth Jones • Dave Langford
Ursula K. Le Guin • Brooks Landon • Debbie Notkin • Susan Palwick • Alexei and Cory Panshin
Frederik Pohl • Charles Platt • Jessica Amanda Salmonson • Joan Slonczewski • Brian Stableford

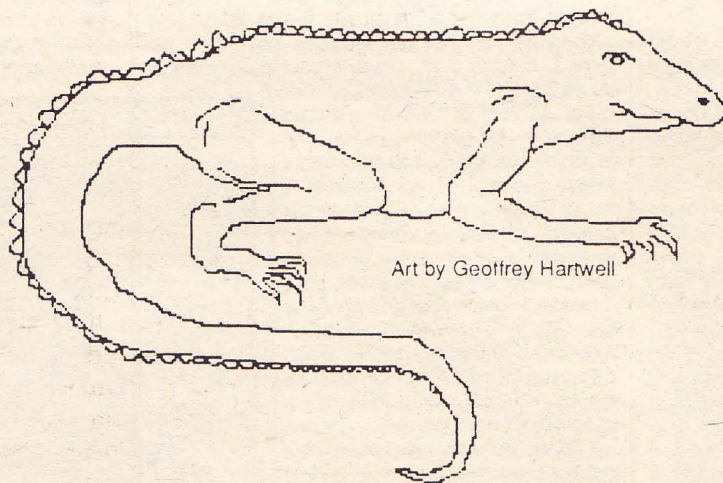
REVIEWS BY

Greg Cox • John G. Cramer • John M. Ford • Glenn Grant • David Lunde • Richard A. Lupoff
L. E. Modesitt, Jr. • Paul Preuss • William M. Schuyler, Jr. • Bruce Sterling
Delia Sherman • Jennifer K. Stevenson • Michael Swanwick

PLUS

Reading Lists by: John Brunner • James Morrow • Dan Simmons • Lisa Tuttle • George Turner

Staff: Kathryn Cramer • Lloyd Currey • Shira Daemon • Samuel R. Delany • David G. Hartwell •
Kevin G. Helfenbein • Kenneth L. Houghton • Donald G. Keller • Robert Killheffer • Gordon Van Gelder

Criticism, Reviews, and the Unexpected

Please enter my subscription for one year of monthly issues of *The New York Review of Science Fiction*.
I enclose \$30. (\$34 Canada; \$38 First Class; overseas, \$42 (via Air Printed Matter). Back issues available.

Name: _____

Address: _____

Please make all checks, etc., payable to Dragon Press. P.O. Box 78, Pleasantville, NY 10570.

Nu cred că Georgie ar fi făcut rost vreodată de una pentru ea. Era, în același timp, ne-sentimentală și prea puțin fascinată de moarte. Nu, primul ei soț – un timp extrem de bogat și (din descrierea lui Georgie) ciudat de plingăreț – o achiziționase pentru ea. De fapt, bineînțeles, pentru el. El urma să fie beneficiarul. Numai că murise la scurt timp după ce fusese instalată. Dacă instalată este cuvântul potrivit... După moartea lui, Georgie lichidase majoritatea afacerilor pe care le moștenise. La urma urmei, în căsătoria respectivă, banii îi plăcuseră cel mai mult; însă de Viespe nu se prea putea scăpa. Georgie o ignorase.

În realitate, obiectul era aproximativ de dimensiunile unei viespi mari, și avea același zbor leneș și nepăsător. Desigur, era un aparat de supraveghere. În felul acela, numele i se potrivea cu adevărat: unul dintre acele cazuri de poezie accidentală, pricinuite, inconștient, de oameni. Oh, Moarte, unde ți-este acul?

Georgie o ignorase, totuși era greu de evitat; trebuia să fii destul de atent în jurul ei; o urmărea pe Georgie de la o distanță variabilă, în funcție de mișcările femeii și de numărul celorlalte persoane din preajma ei, de intensificarea luminii și tonul glasului. De asemenea, exista în permanență pericolul de-a o putea strivi în ușă, sau doborî cu o rachetă de tenis.

Costa o avere (socotind și accesul, și contractul de stocare și întreținere permanentă, toate achitate anticipat) și, deși nu era chiar fragilă, te făcea nervos.

Nu înregistra tot timpul. Trebuia să existe un anumit nivel de lumină. Pe întuneric, se oprea. Iar uneori se rătăcea. Odată, după ce n-o mai văzusem de multă vreme, am deschis ușa unui dulap și a zburat afară, neschimbată. A pornit s-o caute pe Georgie, zumzâind încetșor. Cred că stătuse zile întregi închisă acolo.

În cele din urmă s-a oprit. Bănuiesc că, cu circuite atât de mici, controlind așa multe funcții, se puteau defecta destule lucruri. A terminat-o, izbindu-se, mult timp, încetșor, de tavanul dormitorului, iarăși și iarăși, aidoma unei muște iarna. Apoi, într-o bună zi, menajera a măturat-o de sub birou, o coajă... Pină atunci transmisese cel puțin opt mii de ore (opt mii reprezentau minimul garantat) din viața lui Georgie: zilele și orele ei, venirile și plecările, cuvintele și gesturile, eul ei viu – totul înregistrat, ocupînd extrem de puțin spațiu în Parc. După aceea, cînd sosea vremea, puteai merge acolo, în Parc, într-o după-amiază de duminică să zicem; și în peisajul liniștit care te înconjura (așa scria în prospect), găseai cămăruța ei personală; atunci, în intimitate, prin intermediul miracolului sistemelor moderne de stocare și redare ale informațiilor, puteai avea acces la ea; la ea vie, așa cum fusese în toate stările, niciodată schimbîndu-se sau îmbătrînind, mai proaspătă (după cum afirma prospectul) decît verdele memoriei.

@@@

Mă însurase cu Georgie pentru banii ei, același motiv pentru care se măritase ea prima dată (măritișul care îi adusese contractul cu Parcul). Bănuiesc că m-a luat de soț pentru felul cum arăta; dintotdeauna îi plăcuseră bărbații arătoși. Eu doream să scriu. Îmi făcusem o socoteală, specifică mai degrabă femeilor, și hotărâsem că o nevastă bogată mi-ar fi oferit libertatea de-a scrie, de-a „evolua”.

Socoteala respectivă se împlinise în același mod ca pentru majoritatea femeilor care o fac. Am cărat o mașină de scris și o valiză cu hîrtii de la Ibiza

la Gstaand, la Bali și Londra, am dactilografiat pe plăji și am învățat să schiez. Georgie mă plăcea în costum de schi.

Acum, cînd toată minerețea mea s-a dus, pot privi în urmă, zăbindu-mă ca un taur tînăr și înțelegînd că, într-un fel, am fost o raritate, un tip întîlnit des printre femei, mult mai rar printre bărbați, frumusețea care nu-și zărește propria fru-

ucide distracțiile...”

Așa se și întîmplase. Schiînd în Austria, fusese printre cei dinții care avuseseră un leopard al zăpezilor, animale tăcute, avînd iuțea șalupelor. Alfredo m-a sunat în California, să mă anunțe, însă datorită depărtării, accentului său, precum și disperării de-a mă convinge că nu fusese vina lui, n-am priceput niciodată amănuntele. Eram însă soțul ei, ruda cea mai apropiată, moștenind puținul rămas și beneficiînd și de accesul în Parc. Din fericire, serviciile Parcului includeau transportul de la morga din Gstaand și instalarea ei în camera din reprezentanța Parcului în California. Eu n-am avut absolut nimic de făcut, cu excepția, semnării unor hîrtii și predării lor, atunci cînd Georgie a fost adusă la Van Nuys. Reprezentantul Parcului a fost plin de solitudine și s-a asigurat că am înțeles cum puteam obține accesul la Georgie, dar nu-l ascultam. Bănuiesc că nu sînt decît un copil al vremurilor mele. Tot ceea ce este legat de moarte, faptul în sine soarta rămășițelor și situația celor rămași în viață și confrunțați cu ele, toate acestea mi se păreau groțesti, stînjitoare, inutile. Iar orice avea legătură cu ele accentua grotescul și inutilitatea. Cineva pe care l-am iubit a murit; lăsați-mă atunci să mă-mbrac în haine de clovn, să vorbesc de-a-ndoaselea, și să cumpăr mașinării costisitoare ca să uit. M-am înapoiat în Los Angeles.

După ceva mai mult de un an, avocatul lui Georgie mi-a trimis conținutul seifurilor ei: acțiuni și alte chestii similare, precum și o casetă micuță din oțel, căptușită cu catifea. Casetă conținea o cheie, crestată adînc pe ambele fețe și cu capul din plastic, asemănătoare cheii de contact de la un automobil de lux.

@@@

De ce am mers în Parc pentru prima dată? Mai întîi, pentru că uitasem... Primind cheia aceea, mă simțisem ca atunci cînd găsești un teanc de fotografii vechi, pe care nu le-ai privit cînd erau de actualitate dar care, după ce s-au învechit, au ajuns să conțină trecutul,

mușete, cel care știe că afectează profund femeile, mai mult sau mai puțin instantaneu, însă nu cunoaște cauza; crede că este ascultat și înțeles, că i se întrevade sufletul, dar în realitate nu se zăresc decît ochii cu gene lungi și încheietura puternică, masivă și bronzată, răsucindu-se într-un gest atrăgător, strîvind o țigară. Confuz... Atunci cînd am înțeles de ce fusese atîta timp apreciat, răsfățat și ascultat, de ce fusese interesant, nu mai eram la fel de interesant ca la început. Și, cam tot în aceeași vreme, mi-am dat seama că nu eram citiș de puțin scriitor. Investiția lui Georgie a încetat să-i pară tot atîta de bună, iar calculele mele nu s-au mai împlinit; doar că pe atunci începusem, absolut neașteptat, s-o iubesc pe Georgie, și ea, la fel de neașteptat, ajunsese să mă iubească și să aibă nevoie de mine în aceeași măsură în care avea nevoie de toți. Nu ne-am despărțit niciodată cu adevărat, deși, cînd a murit, n-o mai văzusem de ani de zile. Îmi telefona, pe la patru dimineața, pentru că niciodată, în ciuda călătoriilor pe care le făcuse, nu pricepuse cu adevărat că lumea se rotește, iar ora cocteilurilor umblă împreună cu ea. Era o femeie nebună, risipitoare și fericită, fără pic de malițiozitate sau ambiție – ușor de amuzat și ușor de plictisit, și straniu de senină în ciuda ritmului febril pe care îl impunea. Totuși se distra, iar eu mă distrasem alături de ea; acela îi era talentul și destinul, nu întotdeauna unul ușor. Odată, într-un hotel din New York, privind ninsoarea prin fereastra imensă, îmi spusese: „Charlie, pe mine mă vor

JOHN CROWLEY

Adrian Lascu - QUO VADIS? - DEBUT

deoarece n-au deținut prezentul. Eram curios.

Înțelesesem că Parcul și conceptul de acces nu reprezentau, mai mult ca sigur, decât o altă glumă crudă la adresa celor bogați, păstrând iluzia că ei pot cumpăra ceea ce n-are preț, aidoma modei criogenice de acum treizeci de ani. Cîndva, în Ibiza, Georgie și cu mine cunoscusem o pereche de nemți care aveau și ei contract cu Parcul. Viespea lor se legăna pe deasupra, făcîndu-i extrem de auto-conștienți – păreau că repetă în permanență spectacolul etern, stocat pentru urmașii lor. Moartea devenise la ei stăpînă asupra vieții, de parcă erau faraoni. Oare, se întrebase Georgie, lăsau Viespea să intre în dormitor? Sau prezența ei acolo îi stimula la eforturi și mai mari, dovezi pentru cei încă nenăscuți, ale iubirii lor nemuritoare și a superbeii vigori?

Nu, moartea nu trebuia înșelată în felul acesta, așa cum se încercase cu piramidele și cu slujbele de pomenire. N-aveam s-o găsim pe Georgie salvată de la moarte. Deținem însă opt mii de ore din viața ei, ore adevărate, stocate acolo cu mai multă grijă decât în memoria mea imperfectă: Georgie nu alungase Viespea din dormitorul ei, din dormitorul nostru, iar ea, care nu jucase niciodată vreun rol pentru cineva, nu s-ar fi putut gîndi la așa ceva. Apoi, neîndoios, aș fi apărut și eu, prins în timpător de atenția Viespiei. Din acele mii de ore trebuiau să existe cîteva sute și cu mine, iar eu începusem tocmai pe atunci să-mi pun întrebări în legătură cu persoana mea, cu ceva care trebuia înțeles, cu ceva despre care trebuiau strînse date, și apoi cîntărite. Aveam treizeci și opt de ani...

În vara aceea, am împrumutat un Permis de Acces pe Șosea (vechile Pas-uri din zilele acelea) de la un amic, judecător în provincie, și am mers pe autostrada de pe coastă pînă la Parc, la capătul unui drum frumos pe faleză, singur deasupra oceanului. Din exterior, Parcul aducea cu un cimitir italian de țară, curat și liniștit, un zid scund din stuc, purtînd deasupra urne, printre chiparoși, cu o intrare boltită. Pe poartă o plăcuță din aramă: VĂ RUGĂM FOLOȘIȚI CHEIA. Poarta nu se

deschidea în mijlocul monumentelor funerare umbrite, ci pe un coridor care cobora lin. Zidul cimitirului era o iluzie, realitatea era subterană. Liniște, sau un fond sonor fără nume, gen Muzak; singurătate – fie că tehnicienii erau discreți, fie că erau necesari. Într-adevăr, conceptul de acces se dovedi simplitatea în sine, cel puțin în utilizare. Pînă și eu, un idiot în tehnologia informaticii, puteam afirma asta. Într-adevăr, Viespea era o chestie de geniu, însă ceea ce căpătăm noi, bocitorii, era tot atît de banal cît și filmele rulate acasă, sau scrisorile vechi legate teanc cu panglică.

Un display de lingă intrare îmi arată pe care coridor s-o găsesec pe Georgie, și cheia deschise ușa unei încăperi micuțe, unde existau: un monitor TV de mărime mijlocie, două scaune confortabile și pereți întunecați, cu tapet maro-ciocolatiu. Muzak dulce-trist... Georgie însăși era, în mod clar, undeva în preajmă, în pereți sau sub podea; în prospect nu dăduseră detalii asupra aspectului de capela mortuară. Pe panoul de comandă al monitorului exista o fantă pentru cheia mea și două taste: ACCES și RESET.

M-am așezat, simțindu-mă stînjinit și de asemenea puțin speriat, mai mult tulburat decât domolit de mobilierul în mod deliberat neutru și aparatul sobru. Mi-am închipuit în jurul meu, în josul altor coridoare, în alte cămăruțe, alte persoane reunindu-se cu morții lor, așa cum aveam să fac și eu; mi-am închipuit că morții le șopteau înapoia curgerii lui Muzak; că ei plîngeau, văzînd și auzind, așa cum, poate, urma s-o fac și eu, dar n-am auzit nimic. Am răsucit cheia în fantă și ecranul s-a aprins. Lumina slabă a pălit și mai mult, iar Muzak a încetat. Am apăsător pe ACCES, în mod evident, pasul următor. Fără îndoială, toate procedurile acelea îmi fuseseră explicate, cu multă vreme în urmă, la docul unde o descărcaseră pe Georgie în scriul ei din aluminiu, dar eu nu ascultasem. Iar pe ecran, ea se întoarse să privească – însă nu la mine, deși am tresărit și mi-am oprit răsufllarea – la Viespea ce o fixa. Era în mijlocul unei fraze, în mijlocul unui gest. Unde? Cînd? „Sau s-o pună pe o carte cu cellalti.”, rosti ea întorcîndu-se. Fără îndoială, Georgie răspunde și se ridică, cu Viespea rotindu-se și deplasîndu-se alandala, aidoma unui amator cu o cameră video. O cameră

albă, razele soarelui, fotolii din pai. Ibiza... Georgie purta o bluză din bumbac, deschisă; luă de pe masă o loțune, își turnă în palmă și începu să-și frece pieptul acoperit de pisturi. Conversația, lipsită de sens, despre pusul pe o carte, continuă apoi se sfîrși. Am privit odaia, întrebîndu-mă în ce an, în ce anotimp, nimerisem. Georgie își scoase bluză – sinii ei mici și rotunzi, terminați prin sfîrșiri mari, de fetiță, sinii feciorelnici pe care continua să-i aibă la patruzeci de ani se legănă ușor. Leși pe balcon, cu Viespea urmînd-o, orbită de soare, reglîndu-se rapid. „Dacă vrei așa”, vorbi cineva. Apoi cel care vorbise traversă ecranul, o umbră în mișcare, arămie, dezbrăcată. Eram eu. Georgie spuse: „Ascultă, colibri...”.

Îi privea, absorbită, și Viespea se apropia de pîrul ei blond și scurt, fascinat la rîndul ei, iar eu am privit-o privind. Se întoarse, rezemîndu-și coatele de balustradă. Nu-mi puteam aminti ziua aceea. Cum aș fi putut? Una dintre sute, mii... Georgie privi ecranul strălucitor, cu expresia ei de somnambulă, buzele întredeschise, și mîngîindu-și absentă sinul cu palma unsuroasă. Colibriul era o scînteiere multicoloră printre flori.

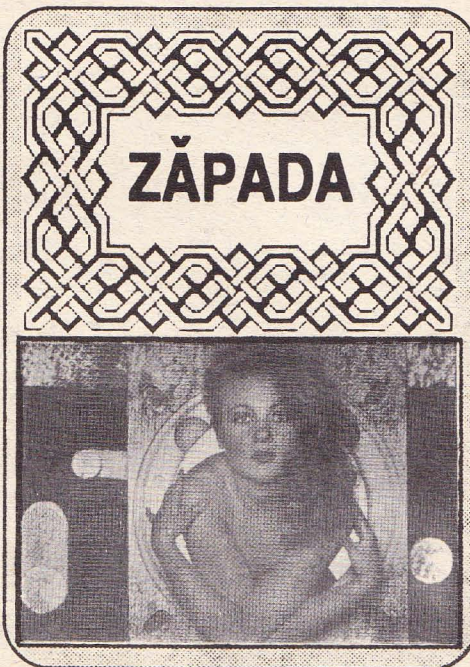
Fără să-mi dau seama cu adevărat ce fac – brusc m-am simțit flămînd, doream trecutul și nu doar atît – am atins tasta RESET. Balconul din Ibiza dispăru, ecranul luci pustiu. Am apăsător ACCES.

La început, beznă, un murmur; după aceea o spinare întunecată se îndepărtă de ochiul Viespiei și apărură imaginea vagă a unor siluete. Trecere. Alte persoane, sau aceleași, o petrecere? Trecere. Aparent, Viespea pornea și se oprea în funcție de intensitatea luminii, indiferent ce se petrecea acolo. Georgie într-o rochie neagră aprinzînd o țigară: flacăra de moment a brichetei cuiva. „Mulțumesc.” Trecere. Foaierul, sau recepția unui hotel. Paricul? Viespea se deplasa, cotînd brusc, căutînd-o printre cei care intrau și ieșeau; nu putea realiza un film, stabilind cadre, secvențe – o putea numai urmări, atentă, pe Georgie, precum un soț gelos, fără să vadă nimic altceva. Era frustrant. Am apăsător RESET. ACCES. Georgie spălîndu-se pe dinți, undeva, cîndva...

După încă unul sau două din aceste salturi teribile, am înțeles. Accesul era întîmplător. N-aveai cum rechemă un an anume, o zi, o scenă... Parcul nu asigurase nici un fel de program; cele opt mii de ore nu erau deloc un pachet de cărți de joc amestecate. Crezusem, fără să speculez, că aveau să înceapă de la momentul inițial, continuînd pînă ajungeau la sfîrșit. De ce nu se întîmpla așa?

Am mai înțeles ceva. Dacă accesul era într-adevăr întîmplător, dacă realmente nu aveam nici un fel de control, atunci scenele văzute erau, practic, pierdute pe vecie. Aveam șansa de opt mii la unu (mai mult? mai puțin? nu mă pricepe la probabilități) să le mai revăd vreodată, apăsînd tasta aceea. Am simțit fiorul pierderii după-amiezii din Ibiza. Acum era dusă de două ori. Am rămas în fața ecranului gol, temîndu-mă să mai ating ACCES, temîndu-mă de ceea ce urma să pierd.

Am oprit aparatul (în cameră, intensitatea luminii spori, Muzak reîncepu lin) și am ieșit pe coridor, revenind la display-ul de la intrare. Lentă și verzuiu, lista numelor se derula precum plecările avioanelor de pe un aeroport. Multe nume erau lipsite de numerele de cod, indicînd poate că nu se aflau încă înăuntru, doar așteptau. La litera D, trei persoane și DIRECTOR – ascuns printre ele, de parcă ar fi fost un alt mort. Numărul unei camere. Am pornit s-o caut, și am intrat. Directorul semăna mai degrabă cu un temnicer, sau cu un paznic de noapte, genul semi-pensionat întîlnit de obicei îngrijind locuri puțin vizitate. Purta un halat cafeniu, asemănător rasei de călugăr, și-și prepara cafeaua într-un colț al biroului său micuț, unde

JOHN GROWLEY

nu păreau că se rezolvă prea multe probleme. Când am intrat, a ridicat privirea, tresărind, surprins asupra faptului.

– Scuzați, am rostit, dar nu cred că înțeleg corect sistemul.

– O problemă? făcu el. N-ar trebui să existe nici un fel de problemă. Mă privea, puțin timid și cu ochii larg deschiși, sperînd să nu fie chemat pentru ceva dificil. Aparatura funcționează?

– Nu știu, am răspuns. Nu mi se pare... Am descris ceea ce credeam că înțelesesem despre conceptul de acces al Parcului: Nu poate fi bine, nu? Accesul este absolut aleator.

A încuviințat, cu ochii la fel de uimiți, foarte atent.

– Nu-i așa? am insistat.

– Ce anume?

– Accesul aleator...

– Ah, da! Sigur că da. Dacă totul funcționează corect.

Pentru un moment n-am știut ce să spun și l-am privit, încuviințînd din cap, liniștitor.

– De ce? am întrebat. Adică, de ce nu există nici un fel de modalitate de-a... de-a organiza, de-a avea un gen de acces organizat la material? Începusem să încerc senzația aceea de stupiditate grotescă în prezența morții, de parcă ne certam pentru bunurile lui Georgie: Mi se pare o prostie, dacă-mi scuzați expresia.

– Ah, nu, ah, nu, s-a precipitat bărbatul. Ați citit prospectul? Ați citit tot prospectul?

– Păi, să fiu cinstit...

– Totul e așa cum se descrie. Asta-i absolut sigur. Dacă există altă problemă...

– Îmi permiteți să iau loc? am zîmbit. Părea atît de speriat de mine și de plîngerea mea, de mine ca rudă îndoliată, poate înnebunit de durere și incapabil de-a sesiza limitele simple ale responsabilității lui față de mine, încît avea nevoie să se auto-consoleze. Sint convins că totul e perfect, am continuat. Pur și simplu, cred că nu înțeleg. Chestiile astea mă cam depășesc...

– Sigur... Sigur... Sigur... A abandonat cu regret pregătutul cafelei și s-a așezat înapoia biroului, încrucișîndu-și degetele. Oamenii obțin o mulțime de satisfacții din accesul de aici, a spus el, un confort, dacă privesc lucrurile așa cum trebuie.

A încercat să zîmbească. M-am întrebat ce recomandări fusese nevoit să prezinte pentru a fi angajat în funcția aceasta.

– Problema aleatorului... De fapt, totul este în prospect. Există un aspect legal... nu sînteți avocat, nu? nu, nu, sigur, nu vă supărați... Vedeți... materialul de aici nu este pentru nimic... cu excepția... da, cu excepția comuniunii. Să presupunem însă că ar fi fost programat pentru o căutare precisă. Să presupunem că ar fi existat o problemă în legătură cu taxa financiară, sau moștenitori, lucruri din astea... Atunci am fi fost asaltați de somații, procuri... s-ar fi distrus complet conceptul de memorial.

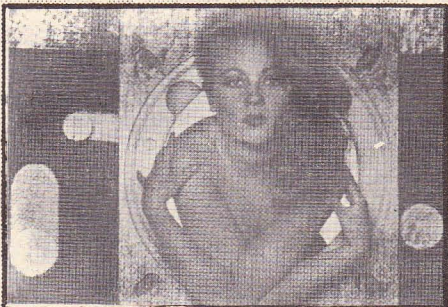
Într-adevăr, nu mă gîndisem la așa ceva. Aleatorul inclus în echipament oprea o scotocire sistematică a vieților trecute. Și, fără îndoială, înlătura posibilitatea ca Parcul să intre în rîndul martorilor, și la capătul neplăcut al unei serii de procece.

– Ar trebui să privești toate cele opt mii de ore, am spus, și chiar dacă găsești ceea ce cauți, n-ai cum relua scena respectivă. Ar trece...

Ar fi alunecat în trecutul aleator chiar în vreme ce o priveai, așa cum se întîmplase cu după-amiaza din Ibiza, sau petrecerea din Paris... Pierdută... Bărbatul a suris și a încuviințat. Eu am suris și am încuviințat.

– Să vă spun ceva, a comentat el. Nu se prevăzuse așa ceva. Aleatorul... A fost un efect secundar, datorat procesului de stocare. O chestiune de șansă... Zîmbetul i-a dispărut și sprîncenele i s-au adunat

ZĂPADA

serioase: Știți, aici stocăm la nivel molecular. Sintem nevoiți să operăm la această scară, datorită problemelor de spațiu. Mă refer la cele opt mii de ore garantate... Dacă le-am fi înregistrat pe bandă video, sau prin alt mijloc convențional, cît spațiu ar fi ocupat? Mai ales dacă acest concept de acces ar fi devenit popular? Foarte mult... De aceea, am ales moleculele și rutele infinite. De mărimea unghiei de la degetul mare. Totul e descris în prospect.

M-a privit ciudat. Am încercat brusc senzația că eram fraierit, prostit; bărbatul dinaintea mea nu era un expert, un tehnician, era un șarlatan sau poate un nebun, interpretînd rolul unui director dar fără să aparțină locului acela. Mi-am simțit părul zbîrlindu-se pe ceafă, apoi m-am relaxat.

– Deci, aleatorul..., vorbea el. A fost un efect datorat reducerii la scară moleculară. Mișcarea browniană... Anulînd pentru o microsecundă derularea permanentă, obții o rearanjare la nivel molecular. Nu noi impunem întîmplarea. Moleculele o fac pentru noi.

Despre mișcarea browniană îmi aminteam vag, de la cursul de fizică. O mișcare aleatoare a moleculelor, spunea profesorul; are o exprimare matematică. Asemănătoare cu deplasarea firicelelor de praf ce plutesc într-o rază de soare, cu vârtejul fulgilor de nea într-un press-papier de sticlă, conținînd o căsuță peste care ninge.

– Înțeleg, am zis. Cred că înțeleg...

– Mai există și alte probleme? Întrebare cu tonul celui care știa că, într-adevăr, s-ar fi putut să mai existe o problemă, cunoscută lui, dar spera că eu n-o știam. Ați priceput sistemul: cheia, două taste: ACCES, RESET...

– Înțeleg, ah, repetat. Acum, înțeleg.

– Comuniunea, a spus el, ridicîndu-se ușurat, convins că aveam să plec. Este normal... Durează un timp pînă vă familiarizați cu senzația comuniunii.

– Da, am încuviințat. Durează...

Nu aveam să aflu răspunsul la întrebarea care o pusesem, indiferent care ar fi fost el. Deci, Viespea nu fusese perfectă în stocare, nu... nu mai bună decît sufletul meu cel tînăr. Ochiul ei minuscul scăpase zile și săptămîni. Nu văzuse bine, iar ceea ce văzuse nu mai putea distinge – ceea ce putea fi uitat cu ușurință, de lucrurile de neuitat – mai bine decît propriul meu ochi. De fapt, nici mai bine, nici mai rău... la fel.

Totuși... totuși... ea se sculase în Ibiza, își masase sîinii cu loțiune și-mi vorbise: „Ascultă, colibrii...” Eu uitasem, însă Viespea nu; și avusesem din nou ceea ce nu știam că pierdusem, ceea ce nu știam că era prețios.

Cînd am părăsit Parcul, oceanul de mătase spumega în jurul stîncilor.

Îmi petrecusem viața așteptînd ceva, fără să știu ce anume, fără măcar să știu că așteptam. Trecîndu-mi timpul... Continuam să aștept. Însă lucrul pe care-l așteptasem se petrecuse deja, și

JOHN CROWLEY

trecuse.

Se scurseseră aproape doi ani de la moartea lui Georgie; doi ani pînă cînd, pentru prima și ultima dată, am plîns pentru ea – pentru ea și pentru mine.

@@@

Bineînțeles, am revenit în Parc. După multă muncă și mulți dolari strecurați acolo unde trebuia, am obținut un PAS personal. Aveam timp de pierdut, precum mulți alții pe vremea aceea, și deseori, în după-amieze pustii (niciodată duminică), ieșeam pe autostrada petică și năpădită de buruieni și porneam în susul coas-tei. Parcul era permanent deschis. Mă familiarizasem cu ideea comuniunii.

Acum, după cîteva sute de ore petrecute acolo, sub pămînt, acum, cînd am încetat de multă vreme să trec prin ușa aceea (cred că am pierdut cheia; oricum, nu știu s-o caut), știu că singurătatea în care mă simțeam afundîndu-mă era reală. Ceilalți care priveau în jurul meu, simțîți de mine în alte cămăruțe, existau în cea mai mare parte în imaginația mea. Rareori mai era cineva pe acolo.

Cavouri erau tot atît de ignorate pe cît sînt, de obicei, oricare alte cavouri, de oriunde. Fie că celor vii nu le păsă să-l slujească prea mult pe cei morți – de fapt, cînd le-a păsat vreodată? – fie că aceia care, plini de speranțe, încheiaseră contractul descoperiseră hiba conceptului de acces – așa cum, în cele din urmă, o descoperisem și eu.

ACCES, și ea își scoate, una cîte una, rochiile din dulap și le pune pe ea, studiază efectul într-o oglindă înaltă, apoi le așează la loc. Se strîmbă, ceea ce nu făcea decît atunci cînd privea în oglindă, figuri făcute numai pentru ea, ceea ce nu-i prea semăna. Oglinda Georgie.

RESET.

ACCES. Printr-o coincidență bizară, acum privește în altă oglindă. Cred că Viespea poate fi derutată de oglinzi. Se întoarce, Viespea se reglează; cineva doarme, printre așternuturile unui pat dublu de hotel, e dimineață, un cărucior cu roțile de la room-service. Ah... Algonquin, eu... Iarna... Dincolo de ferestrele înalte, ninge. Georgie scotocește prin poșetă, scoate un flacon mititel, înghite o pastilă, bea cafea, ținînd ceașca de corp, nu de toartă. Mă foiesc, arătîndu-mi părul zburlit. Conversație... neinteligibilă. O încăpere cenușie, lumina alburie a zăpezii, culorî descompuse. Oare acum (m-am gîndit, privindu-se) mă voi întinde spre ea? Oare în următorul ceas o voi avea, sau ea pe mine, trăgînd în lături cearșafurile, descheindu-și pijamaua albă? Georgie intră în baie și închide ușa. Viespea privește exclusă, transmițînd prostește imaginea ușii.

RESET, în cele din urmă.

Dar dacă (m-am întrebat) aș fi fost răbdător, dacă aș fi privit, așteptînd?

Timpul, se dovedește, durează un timp de care nu ești conștient. Risipa, risipa de secvențe nu este un sport popular. Chiar dacă te poți amuza, stînd și privind în gol, gustînd întreaga ta ființă vreme de o după-amiază, nu este nimic amuzant în a revedea scenele respective. Așteptarea e chinuitoare. De cîte ori, în cinci ani, în opt mii de ore de lumină a zilei, sau a lămpilor, ne-am putut iubi, cît timp l-am petrecut făcînd dragoste? O sută de ore, două sute? Șansele de-a nimeri peste o asemenea scenă erau reduse; pe cele mai multe le învăluia întunericul, iar celelalte se pierdeau printre nenumăratele ore petrecute prin magazine, citind, în avioane și în mașini, adormită, singură. Nici o speranță...

ACCES. Georgie a aprins veioza de pe noptieră. Singură. Caută printre șervețelele de hîrtie și revistele de pe noptieră, găsește un ceas, îl privește buimăcă, îl întoarce cu susul în jos, privește iarăși,

il așează la loc. Frig. Se ghemuiește sub pătură, căscînd, privind în gol, după aceea întinde mîna spre telefon, însă rămîne cu ea pe receptor, gîndindu-se. Gîndindu-se la ora 4 dimineață. Își retrage mîna, se înfioară precum un copil în somn și stinge lumina. Peste o clipă este dimineață, zorile; Viespea a dormit și ea. Georgie doarme profund, fără să se clintească; de sub pătură apar numai virfurile cîrlionților blonzi – fără îndoială, va dormi așa cîteva ore, privită cu mai multă atenție și mult mai fix decît ar fi putut-o face orice iscoadă.

RESET.

ACCES.

– Nu se aude la fel de bine ca la început, i-am spus directorului. Și contrastul e mai puțin definit.

– Ah, da, a încuviințat el. Este explicat în prospect. Am fost nevoiți să explicăm în detaliu... poate fi într-adevăr o problemă.

– Nu-i vorba numai de monitorul meu? Credeam că de vină era doar monitorul...

– Nu, nu... nu-i adevărat, nu.

Mi-a întins o cafea. De-a lungul timpului, devenisem prieteni. Cred că, deși îi era teamă de mine, se bucura de aparițiile mele răzlete; cel puțin unul dintre cei vii intra acolo, măcar unul folosea serviciul respectiv.

– Poate să apară o ușoară degradare.

– Totul pare să devină cenușiu.

S-a încruntat preocupat.

– Hm-hm... hm-hm... vezi tu, la nivelul molecular la care ne aflăm noi există o degradare. Chestiunea-i de domeniul fizicii. Caracterul aleator se manifestă în cadrul aceleiași scene. De aceea pierzi... de fapt, nu pierzi nici o clipă din ce ai avut, dar se pierde puțină rezoluție... Puțină culoare... O să se restabilească.

– Sigur?

– Noi așa credem. Bineînțeles că se restabilește, să fii sigur. Noi prezicem așa ceva.

– Dar nu știți...

– Da, da... păi, vezi... sîntem de puțină vreme în branșa asta. Conceptul este nou. Există și lucruri pe care nu le putem ști.

Continuă să mă privească, dar, în același timp, părea că mă uitase. Obosise... În ultima vreme, aveam impresia că el însuși se decolorase, îmbătrînise, își pierduse rezoluția.

– S-ar putea să înceapă să-ți apară un fel de fulgi în imagine, a rostit încet.

ACCES. RESET. ACCES.

O piață cenușie, pavată cu dale dispuse în

zigzag, palmieri cenușii, foșnind. Georgie își ridică gulerul paltonului, mijind ochii înaintea vîntului aspru. Cumpără reviste de la un chioșc: *Vogue*, *Harper's*, *La Moda*, „Frig”. Îi spune vinzătoarei. Frio. Tînrul care eram o apucă de braț; se plimbă pe plajă, pustie și acoperită de alge purtate de oceanul murdar. Iarna în Ibiza. Vorbim, dar Viespea nu poate auzi, zgomotul talazurilor o derutează; pare plictisită de misiunea ei și întîrzie în urma noastră.

RESET.

ACCES. Algonquin, extrem de familiar, dimineață, iarnă. Georgie se întoarce de la fereastră troienită, eu sînt în pat și, pentru o clipă, privind scena, m-am simțit suspendat între două oglinzi, reflectînd la infinit. Am mai văzut asta; am trăit-o cîndva și mi-am amintit-o odată, mi-am reamintit amintirea, și iat-o din nou, deși s-ar putea să nu fie altceva decît o altă dimineață, o dimineață identică. Dar nu; Georgie se întoarce de la fereastră, scoate flaconul cu pilule, apucă ceașca de cafea, ținînd-o de corp; am mai văzut momentul acesta, cu cîteva luni, sau săptămîni în urmă, aici, în odaia aceasta. Am nimerit de două ori peste aceeași scenă.

Care este probabilitatea, m-am întrebat care sînt șansele de-a regăsi aceleași minute, aceste minute?

Mă foiam în așternut.

M-am aplecat înainte să aud, de data asta, ce aveam să spun semăna cu „oricum, distracție”, sau ceva asemănător.

„Distracții”, repetă ea rîzînd spart, sunetul hodorigit aidoma clătînitului unei fantome. „Charlie, într-o bună zi mă vor ucide distracțiile”.

Înghite pilula. Viespea o urmărește pînă la baie și se înterupe.

„De ce mă aflu aici?” m-am întrebat, iar inima îmi bătea rar și puternic. „Ce caut aici? Ce anume?”

RESET.

ACCES.

Străzi argintate de gheață, New York, Fifth Avenue. Coboră dintr-un taxi, strigînd spre interiorul întunecat: „Să nu mai țipi la mine!”, răcnește la cineva; mama ei pe care n-am întîlnit-o niciodată, o zmeoaică. Iese și se grăbește cu sacsoșele pe strada lunecoasă, cu Viespea lîngă umărul ei. Puteam întinde mîna și să-i ating brațul, făcînd-o să se întoarcă și să mă urmeze. Mergînd, pierzîndu-se în amestecul incolor de oameni și automobile, imposibil de distins în imaginea neclară, plină de fulgi.

@@@

Ceva era în neregulă.

Georgie detesta iarna, fugea de ea, de cele mai multe ori cînd eram împreună; de la începutul anului începea să tinjească după soarele plecat altundeva; Austria era perfectă pentru cîteva săptămîni, sătulețele ca niște jucării și zăpada ca zahărul, și scînteietoare, schiorii zvelți nu reprezentau iarna de care se temea ea, deși, chiar în cabanele cu foc adevărat, era greu s-o dezbraci fără să i se facă pielea de gîină și să se înfioare de curenți numai de ea simțîți. Iarna eram caști. Așa încît, Georgie fugea: Antigua, Bali și două luni în Ibiza, cînd înflorea migdalii. Toată iarna era o permanentă primăvară, falsă și lipsită de aromă.

Cît de des putuse ninge atunci cînd o înregistra Viespea?

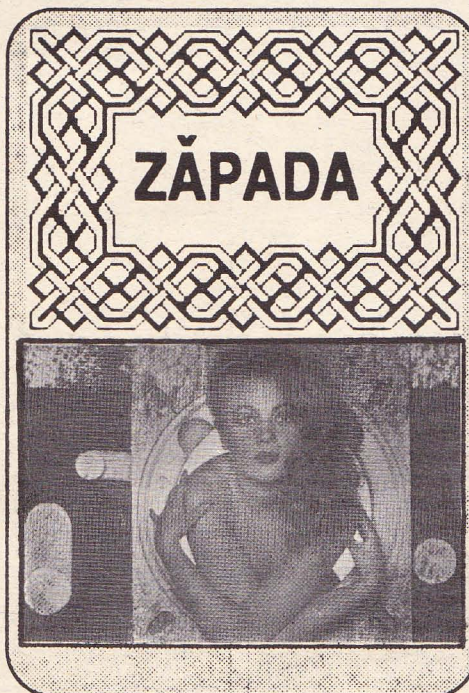
Nu prea mult; ocazii numărabile, ocazii pe care le-aș fi putut număra și eu, dacă aș fi reușit să-mi amintesc așa cum își amintea Viespea. Nu prea des. Nu întotdeauna...

– Am o problemă, i-am spus directorului.

– A atins maximul, nu? Chestia cu rezoluția...

– De fapt... este și mai prost.

Stătea îndărătul biroului, cu brațele desfăcute larg pe spătarul scaunului, iar obraji aveau o roșeață nelalocul ei, aidoma unui machiaj prost... Băuse...

– N-a ajuns la maxim? repetă el.
 – Nu asta-i problema. Este vorba de acces...
 Nu-i aleator, așa cum spuneai.
 – Nivelul molecular... O chestie de fizică...
 – N-ai înțeles. Nu devine tot mai aleator, dimpotrivă... Este selectiv, încremenește.
 – Nu, nu, nu, protestă visător directorul. Accesul e întâmplător. Viața nu-i numai vară și ris, știi... În orice viață trebuie să plouă.

M-am bilbiit, încercând să explic:

– Dar, dar...
 – Știi, continuă el, m-am gândit să plec de aici. Deschide un sertar al biroului; sună a gol. Îl privi fix câteva clipe, apoi îl închise: A fost bine în Parc, dar cu asta nu mă pot obișnui. Știi, a fost... ziceai că ai un serviciu... Eh... la dracu', tu te-ai distrat, nu? ce-ți pasă?

Era nebun. Pentru o clipă, i-am auzit pe morții din jur; am simțit pe limbă aerul stătut al subteranei.

– Îmi amintesc, făcu bărbatul, lăsându-se pe spate în scaun și privind în gol, când am intrat în acces, cu mulți ani în urmă. Pe atunci nu-i spuneau așa... Eu lucram la arhiva unei case de filme. Era în pragul falimentului, așa cum s-a întâmplat cu toate, așa cum o să se întâmple și cu locul ăsta, n-ar trebui s-o zic, da' te faci și tu că n-ai. Oricum, era un depozit mare, cu kilometri de rafturi din oțel, pline cu cutii de bobine, cutii cu bobine de pelicule vechi din plastic, știi? Tot felul de filme... Și tipii din cinematografie dacă voiau scene vechi despre trecut, mă sunau și-mi spuneau ce doreau să găsesc, una, sau alta. Aveam totul, orice fel de scenă, da' știi ce era cel mai greu de găsit? Scene banale din viața de zi cu zi. Adică oameni trăindu-și viețile, făcând lucruri obișnuite. Da' știi ce aveam? Discursuri. Fel de fel de discursuri ținute de fel de fel de indivizi. Președinți, mă rog... Dacă voiai, aveai ore întregi de discursuri, da' nu cu oameni cu... asta...

cum îi zice? ah, spălind haine, stînd într-un parc...

– Poate că de vină-i recepția, am spus. Cine știe...

Mă privi îndelung, de parcă abia sosisem.

– Oricum, vorbi în cele din urmă, uitîndu-se din nou în altă parte, am stat o vreme acolo, învățînd toate șmecheriile. Producătorii sunau și-mi ziceau: „Fă-mi rost de asta... fă-mi rost de aia.” Unul din ei făcea un film, ceva despre trecut, și voia scene vechi, da' **vechi**, cu oameni de pe vremuri, care să fie din timpul verii; distrîndu-se; mîncînd înghețată; înotînd în costume de baie; plimbîndu-se cu automobile decapotabile. Vechi de vreo cincizeci de ani... De optzeci de ani...

Deschise sertarul gol, găsi o scobitoare și începu s-o folosească.

– Am căutat prin peliculele vechi. Discursuri... Discursuri peste discursuri... Ici-colo dădeam peste cite o scenă – oameni pe stradă, haine de blană, vitrine, circulație... Bătrîni, adică pe atunci erau tineri, dar oameni din trecut; aveau genul ăla de chipuri chinute, pe care ajungi să le recunoști. Puțin cam triste... Pe străzile orașelor, grăbindu-se, ținîndu-și pălăriile. În film, orașele erau întunecate pe-atunci; automobile negre, melonuri negre... Piatră. Nu era ceea ce voia tipul. I-am găsit și scene de vară, scene pline de culori, dar erau toate recente... El le voia din trecut. Am mai căutat. Am căutat mai departe. Mult. Cu cît ajungeam mai în trecut, cu atît mă întîlneam cu mai multe chipuri chinute, automobile negre și străzi negre de piatră. Iarnă și zăpadă... În trecut nu mai există vară.

Se ridică încet și grav, și scoase o sticlă cafenie și două ceșcuțe pentru cafea.

– Așa încît de vină nu-i recepția ta, urmă el. Presupun că la pelicule durează mai mult, dar e o chestie de fizică. Totul e-n fizică. Pentru cei care știu, un cuvînt este suficient.

Coniacul era tare, un distilat rece al soarelui din

trecut. Voiam să plec, să ies, să nu mai privesc îndărăt. Nu doream să rămîn și să privesc pînă cînd nu mai exista decît zăpadă.

– De-aia plec, sfîrși directorul. Lasă-i pe morți să îngroape morții.

@@@

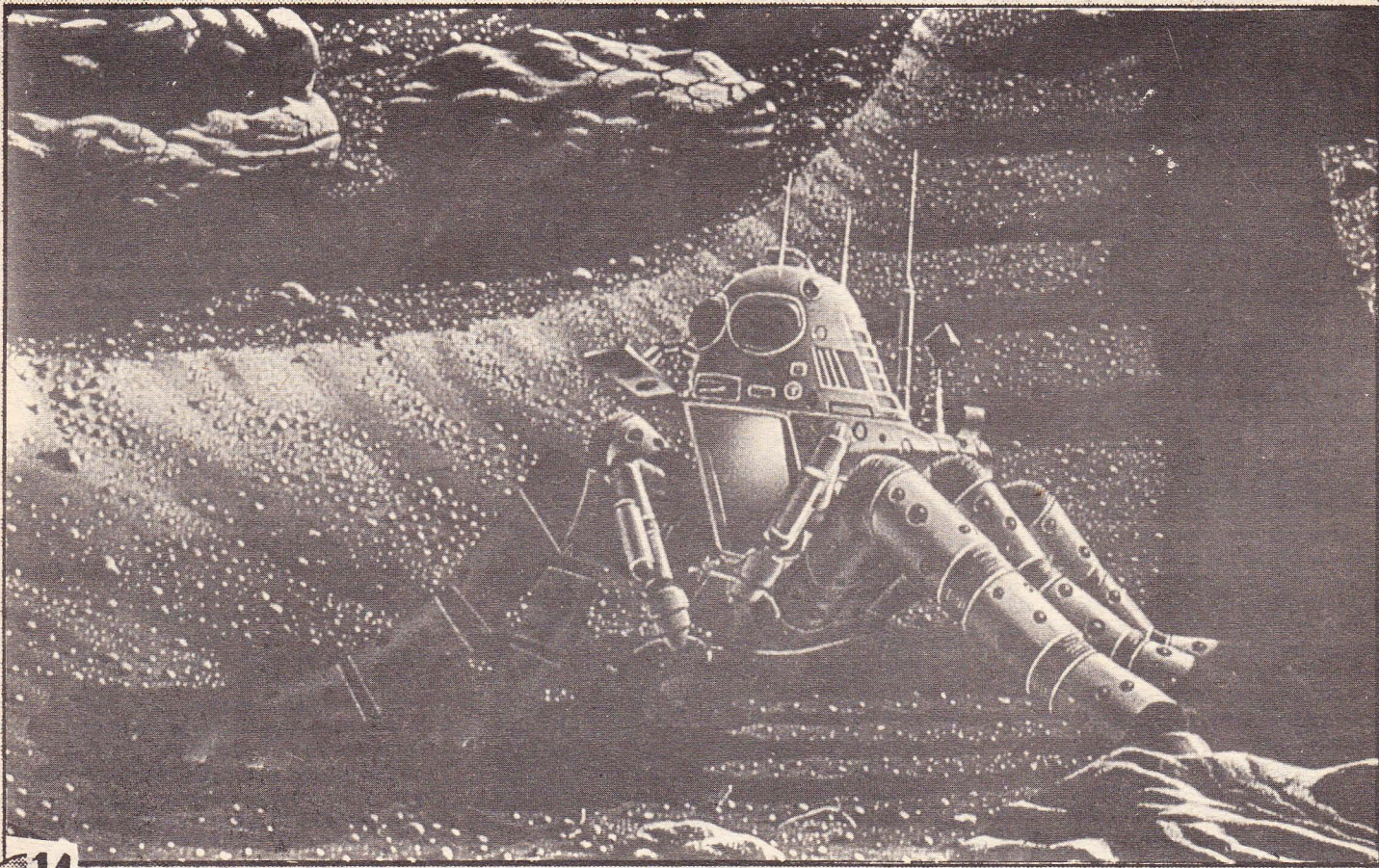
Nu m-am mai întors. Nu m-am înapoiat niciodată, deși șoselele s-au redeschis, iar Parcul nu este departe de orașul în care m-am statornicit. Statornicit: ăsta-i cuvîntul exact. Într-un fel îți restabilește echilibrul, ba chiar și veselia, într-un mod mai ciudat, să ajungi să știi, fără nici un regret, că lucrul cel mai bun care ți se va întîmpla în viață s-a petrecut deja. Iar eu am mai rămas încă cu ceva vară.

Cred că există două tipuri de memorie, și numai unele dintre ele se degradează pe măsură ce îmbătrînești; acela unde, printr-un efort de voință, îți poți aminti prima ta mașină, sau seria buletinului, sau numele și chipul profesorului de fizică din liceu – un domn Holm, într-un costum gri, un individ bărbos, uscățiv, de vreo treizeci de ani. Celălalt tip nu se degradează; ba dimpotrivă, devine mai profund. Genul „somniațiv”, genul în care pătrunzi ca în încăperi cu uși secrete pentru ca, brusc, să descoperi că nu stai pe veranda casei, ci într-o sală de clasă. La început nu-ți poți da seama unde, sau cînd, și un bărbat cu barbă, zîmbitor, se joacă în mînă cu un presse-papier din sticlă, conținînd o căsuță peste care ninge.

Nu mai există nici un acces la Georgie, totuși, din cînd în cînd, pe neașteptate, cînd stau pe verandă, sau împing căruciorul cu tîrguiele, sau mă aplec peste chiuveță, o amintire de tipul acela mă va vizita, clară și surprinzătoare, precum pocnetul degetelor unui hipnotizor.

Sau aidoma senzației acelea stranii pe care o încerci uneori cînd, pe punctul de-a adormi, îți auzi numele, pronunțat încet dar discret de cineva care nu este acolo.

traducerea: **Mihai-Dan PAVELESCU**

SIMBOLUL ȘI MOTIVAȚIILE SALE

Omul trăiește într-o lume „cifră”, plină de simboluri. Aceste simboluri „dănuie” chiar dacă sensul lor se pierde (pag. 244). A descifra simbolurile înseamnă a înțelege această lume. Prin intermediul produselor imaginației descoperim atitudinea adoptată de psihicul uman față de duritatea sau fluiditatea vieții (Imagina este un vehicul; mitul este un metalimbaj). Funcția fantastică, este „marca originalității” spiritului uman.

Tempul este dușmanul nostru: el transformă existența în „risc iremediabil”. MOARTEA pe planete ARAKKIS este „un fapt printre liniile posibile ale viitorului, alternativa oricărei zile”. Fețele timpului invită la elaborarea unei terapii ce folosește ca medicament miturile: fabulația este „salvagardarea esențială a ființei”. Astfel omul „înbunătățește” lumea.

Soarele rămâne mereu același, egal cu sine însuși, fără nici un fel de „devenire”. Luna, dimpotrivă crește, descrește și dispăre, ea este un astru a cărui viață este supusă legii universale a devenirii, a nașterii și a morții. Ca și omul, Luna cunoaște o „istorie” patetică și la fel ca acesta „moare”. Dar această moarte este urmată de o renaștere: luna nouă. Această veșnică revenire la formele inițiale, această periodicitate nesfârșită face ca luna să fie prin excelență astrul ritmurilor vieții. De aceea ea controlează toate planurile cosmice dominate de legea devenirii ciclice: apa, ploaia, vegetația, fertilitatea. Luna leagă împreună, țese o rețea de fire invizibile într-un întreg. Fazele Lunii l-au dezvoltat omului timpul concret distinct de timpul astronomic. Lumea înțelegă de a mai fi un spațiu înfinit, animat de prezențe eterogene și autonome.

APA – VIAȚA

Pentru că sînt supuse ritmurilor (ploaie, marea) și pentru că sînt generative apele sînt comandate de Lună. Principiul al indiferențiatului și al virtualului, temelie la oricărei manifestări cosmice, receptacol al tuturor germinilor, apele simbolizează substanța primordială din care formele se nasc și în care se întorc prin regresie sau prin cataclism. Ele au fost la început, ele revin la încheierea oricărei ciclu. Ele suportă orice creație. Imersiunea echivalează cu o dizolvare, iar ieșirea din apă semnifică gestul simbolic al manifestării formelor. „Din apă ia naștere orice formă de viață... este viața însăși (pag. 36 vol. 2). Chiar fermenii dau impresia că nu au sînge în vene, ci sevă; căci ei nu au mișcări frînate, gesturi fragmentate ca ale unor corpuri nutrite cu sînge (sîngele=apa vieții). Mișcarea lor, ritmul lor este mereu armonios. Ei respiră în văzduhul uscat al planetei dar izvorul lor se află parcă altundeva: în bazinele cu apă din sketch-uri. Bogăția vegetală către care Pardot Kynes tinde să conducă planeta este doar o formă a ritmului acvatic. Tendința nisipului, mișcarea acestuia este ea însăși o neconștientă unduire de forme efemere ca curg și ocupă spațiul, înecă totuși. Prima calitate a apei este caracterul ei „heraclitic”. Apa care curge este o amară invitație la o călătorie fără de întoarcere: nu te scâlzi de două ori în același fluviu și riturile nu-și întorc nicicînd cursul spre izvoare. Ea este elementul mineral ce prinde „viața” cu cea mai mare ușurință. Indiferentă, suplă, „fără să se uzeze”, fără să încerce să acționeze, fără să încerce să se cunoască: apa nu are puncte de vedere. Ea acceptă toate formele, curge spre „bază”, este conștientă tuturor lucrurilor. Nereștinînd nimic impurității nu fac altceva decît să o traverseze; ceea ce este pur rămîne pur. Omul trebuie să fie asemănător apei și salcia de pe malul său care „se pleacă în bătaia vîntului”, prosperă și dă naștere altor salcii, pînă ce numărul lor va înălța un zid în calea vîntului. Aceasta este țelul salciei”. (pag. 35 vol. 1)

Întreaga planetă este o mare de nisip ce are atributele apei: bazine de praf cu marea, hauri de praf – tobe de nisip etc. Insuși aerul ARAKKIS este plin de „apă solidă” (nisipul): vînturile generează ploaie de nisip (EL-SAYAL) care atunci cînd ajung pe sol eliberează umiditatea atmosferică. Dar cea mai puternică este apa vieții – apă care eliberează sufletul, care deschide porțile universului – otrava de iluminare care transformă în organismul unei Cucernice Maice (ceremonia seminței) devine narcoticul folosit în orgiile lui din sketch-uri. Prin aceste

ceremonii se realizează o reintegrare simbolică în haos, în indistinctul primordial (marea contopire subterană, desfacerea grăunțelor și trecerea lor în altceva). Orice orgie are ca scop realizarea unei forme tinere, bogate, perfecte. Orgia transformă omul în condiția de sămînță. („Sînt o sămînță. Înțeleg subtil cît de fertil era solul în care căzuse”). Luna prezidează formarea organismelor dar și descompunerea lor. Destinul său este de a resorbi formele și a le recrea. În pămînt sămînța se descompune, își părăsește forma pentru a da naștere unei noi existențe. În acele momente se realizează starea primordială preformală, haotică, topirea germinilor în aceeași matrice și rodirea. („Femeia este cîmpul tău; cultivați cîmpul” B.C.P.). „Cedase pomii năvalnice pe care o împărțesc toate creaturile asupra cărora hălăduia spectrul morții – imboldul de a dobîndi nemurirea prin procreare (pag. 11 vol. 2). Apa este primul și ultimul refugiu. (În poziție șezînd-împăcată, respirînd adînc, regulat doarme în Apele Vieții”).

Alături de risul izvoarelor trebuie să facem loc apei ostile, negre: mohoritul Stix sau Atheronul sînt locuri de repaus și tristețe. „Căci ființa lui plutea dincolo de hotarele timpului dusă de otrava care dă viață. Astfel se adevăra profeția că Lisan al-Galb va putea fi în același timp mort și viu”. Apa din trupul

CONSTELAȚIA SIMBOLICĂ A LUNII ÎN ROMANUL „DUNE” de FRANK HERBERT

unui om aparține tribului său. „Unui mort oricum apa aceasta nu-i mai este de folos” (pag. 155 vol. 1) însăși țelul cîmpit (jihadul) este un dialog al potopului. Potopul co-răspunde celor trei zile de întineric, de moarte a Lunii. El este un cataclism, dar nu este niciodată definitiv. El distruge pentru că „formele” sînt uzate și sleite și este totdeauna urmat de o nouă omenire, mai bună decît cea anterioară.

Ca să există trebuie să „ai aptitudinea de a înota în ape necunoscute”. „Fără să știe de ce întreaga ei ființă se cutremură de ceea ce doar întrevăzuse – o genune în care urla vîntul și fulgerau scînteii în care se dilatau și se contractau inele de lumină, în care siruri de forme albe, tumefiate, pluteau deasupra și dedesubt și de jur împrejurul lumilor, purtate de bezna și de vîntul care venea de niciunde (pag. 174 vol. 2).

OMUL – MICROCOSMOS

Lumea nu este o masă opacă de obiecte îngîrmădite arbitrar laolaltă, ci o ființă vie articulată. Ritmul diurno-nocturn, solstițiu-echinocțiu fac din om umbra unor realități cosmice. Acelăși legi cosmice determină viața umană ca și viața lumilor nesfîrșite din univers. Supunerea noastră continuă la legile existenței cosmice face din noi receptori ai energiei cosmice. Noi sîntem universul în veșnică dezvoltare și ivire. Fremeni trăiesc în lumea mistică a similitudinilor unde dispar toate limitările fizice (ALAM AL-MITHAL). Spiritul lor (RUH) se află în permanent contact cu acestea. „Uneori simțeau și reacționau ca un organism unic. Știa că nu era telepatie, ci tău, unitatea comunității stihicului (pag. 119 vol. 2).

Căutînd în noi nu trebuie să mergem mai departe de lumea ce ne înconjoară pentru a înțelege rosturile vieții și ale lumii. Dorința de veșnicie a omului poate fi convertită într-o „liturgie” ce împletește și totalizează dragostea, devenirea și moartea. „Nu se poate obține hrana-siguranță-libertatea numai pe baza instinctului... animalul distruge fără să producă... omul are nevoie de grilă prin intermediul căreia să observe universul... adaptarea preferențială a conștiinței creează o asemenea grilă... perfecțiunea corpului rezultă din coordonata fluxului nervos și sanguin, cu înțelegerea profundă a necesităților celulare... lucruri/celule/ființe... toate sînt trecătoare, toate luptă pentru dobîndirea fluxului permanent... trupului” (pag. 11 vol. 1). A cunoaște înseamnă

a coborî în sine. Cunoașterea realului se înfăptuiește printr-o pură contemplare lăuntrică. Numai pomînd de la noi înșine putem percepe în mod just lumea exterioară (NOVALIS „Calea cea tainică duce spre interior: e în noi veșnicia cu lumile sale, trecutul și viitorul”). Cînd preschimbăm Apa Vieții te scufunzi în propriul tău trup te servești de percepția ta interioară (pag. 172 vol. 2). O dată cu încrederea acordată spon-tanului, revelațiilor, intuițiilor apare și speranța prin care pe această cale a cufundării în tainica abisuri se ajunge la o putere supraomenească. „Există în fiecare lucru un aspect care este o pătîcică din universul nostru. Simetrie, eleganță, grație – însușiri pe care numai un artist adevărat știe să le redea. Le observăm în perindarea anotimpurilor, în alunecarea nisipului pe panta unei coline, în înfățișarea ramurilor unei tufe de crezot sau în forma frunzelor sale. În viețile noastre, în societatea noastră, noi încercăm mereu să copiem aceste modele, căutăm ritmurile, unduirile, formele care ne sînt prietnice”.

MELANJUL ȘI PERCEPȚIA TIMPULUI ȘI A LUMII

EXTAZUL ne duce dincolo de starea noastră obișnuită pentru că timp de o clipă să ne redea unei alte existențe. Beția sacră preschimbă viața în realitate absolută, permite participarea fulgurantă și imperfectă la modalitatea divină. Folosirea melanjului are ca efect amplificarea percepției („Conștiința i se prelinsă în stralul acele atemporal, unde putea să vadă timpul, să simtă căile disponibile, virtuturile viitorului... vînturile trecutului reunite într-o singură dimensiune care îi îngăduie să vadă timpul – devenind – spațiu”). Noua dimensiune este asemenea unei mări, a unui fluviu: („Agățîndu-se de prezent realiza pentru prima oară că regularitatea momentelor, a mișcării timpului era complicată pre-tutindeni de curenți schimbători, de valori, de talezuri și contratalazuri... ca marea izbîndu-se de stîncile unei faleze... Întregul său viitor părea un fluviu curgînd vijelios spre un abis... Văzu timpul desfășurîndu-se în dimensiunea lui stranie, echilibrat și totodată involburîndu-se, restrîns și totodată întinzîndu-se ca o plasă aruncată peste lumi și forțe fără număr (pag. 85 vol. 2). „Își aminti de un voal pe care îl văzuse o dată filifind în bătaia vîntului. Așa vedea el viitorul. Ca zbaterea unei suprafețe la fel de unduitoare și de vremelnice ca a celui voal”.

VIERMELE

Forțele telurice subterane izvorîte din latența formelor obscure au ca reprezentant viermele. Viermele este semnul pierderii de sine, al contopirii cu „altul” sau cu „altceva”. De aceea Apa Vieții era folosită în ritualurile lui (viermele – simbol erotic căci EROS scoate din firea sa omul, îl azvîrle către un altul, îl anihilează propriile limite). Viermele (șarpele) este un animal care se transformă, el este nemuritor pentru că se regenerează. Prin faptul că este „etern” el este lunar. Trînd sub pămînt cunoaște toate secretele, este izvorul înțelepciunii. Totodată shai-hulud „bătrînul deșertului, moș veșnicie, bunicul deșertului” este zeflate a gîlei strămoșești, generatorul nisipului de pe DUNE.

BIOGRAFIE

1. FRANK HERBERT, DUNE, vol. II, trad., Editura Nemira, BUCUREȘTI, 1992.
2. GILBERT DURAND, STRUCTURILE ANTROPOLOGICE ALE IMAGINARULUI, trad., Editura Univers, BUCUREȘTI, 1977.
3. MIRCEA ELIADE, DRUMUL SPRE CENTRU, Editura Univers, BUCUREȘTI, 1991.
4. MIRCEA ELIADE, ESEURI, trad., Editura Științifică, BUCUREȘTI, 1991.
5. VASILE TONOIU, ONTOLOGII ARHAICE ÎN ACTUALITATE, Editura Științifică și Enciclopedică, BUCUREȘTI, 1989.
6. IVAN EVSEEV, CUVÎNT-SIMBOL-MIT, Editura Facla, 1983.
7. MIRCEA ELIADE, MORFOLOGIA RELIGIILOR-PROLEGOMENE, Editura Jurnalul Literar, BUCUREȘTI, 1993.
8. MIRCEA ELIADE, TRATAT DE ISTORIE A RELIGIILOR, Editura Humanitas, BUCUREȘTI, 1992.

Vasile BURDEA

JURNALUL[®]

S.F.

© Moștenitorii scriitorului și scenaristului Rod Serling au descoperit în arhivele acestuia două manuscrise inedite. Curățate de praf, acestea au picat pe mîna producătorilor de la canalul de televiziune WORLD INTL. Aceste manuscrise vor sta la baza relansării serialului THE TWILIGHT ZONE. Titlul acestei adaptări postume va fi THE TWILIGHT ZONE: ROD SERLING'S LAST SCRIPTS!

© Realizatorul David Cronenberg, între două filme: M BUTTERFLY (ultima realizare) și CRASH (viitoarea realizare) a găsit timpul pentru a scrie scenariile și a regiza șase episoade ale serialului CRIMES AGAINST NATURE, produs de CANADIAN BROADCASTING CORPORATION. Acțiunea acestui serial se derulează într-un univers paralel, în care o echipă specială „Flesh Squad” supraveghează și anihilează „creațiile” unor ingineri geneticieni fără pic de morală și scrupule.

CINENEWS

© Monument al literaturii SF, FONDATION lui Isaac Asimov, după mai multe anunțuri de lansare și renunțări spectaculoase, a devenit, în sfîrșit, o mega-producție a studiourilor TRI-STAR. Pentru a pune în imagine declinul imperiului galactic a celor 25 de milioane de planete, TRI-STAR l-a ales ca regizor pe realizatorul filmelor LA GUERRE DU FEU și L'AMANT, deci un regizor francez, nimeni altul decît Jean-Jaques Annaud, unul din cei mai solicitați regizori străini la Hollywood. Se speră într-un destin mai glorios (financiar) decît cel avut de DUNE al lui David Lynch. Dacă nu știți, în urmă cu aproape 10 ani, o tentativă hollywoodiană de adaptare a „Robotilor”, a fost un eșec deplorabil, chiar după părerea „maestrului”.

© Steven Spielberg insistă în realizarea unui serial pentru televiziune intitulat EARTH 2, în care ar fi vorba despre colonizarea unei planete. Serialul ar urma să fie programat în 1995.

© Vă spuneam într-un număr trecut despre „Iucrătura” la un film cu vampiri, JUGULAR WINE; totul sub inspirația și umbra succesului financiar înregistrat de DRACULA, realizat de Coppola. Ieșit între timp pe ecrane, acesta se bucură de un oarecare succes în plină „dino-manie”. Scris și realizat de Blair Murphy, aventura începe în Alaska, unde profesorul de antropologie James Grace efectuează ceva cercetări. Aici o întâlnește pe Alexandra, o superbă femeie - vampir, care îl va iniția în plăcerile inedite ale nopții. Un film construit în tradiția gotică dar și în spiritul new-wave. Actori: iluștrii necunoscuți.*

Nicolae C. ARITON

